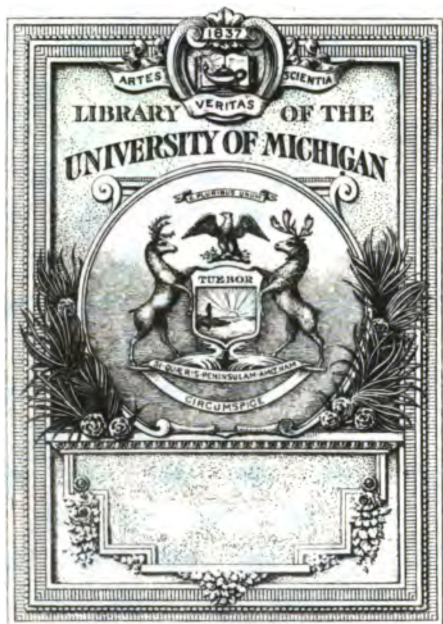
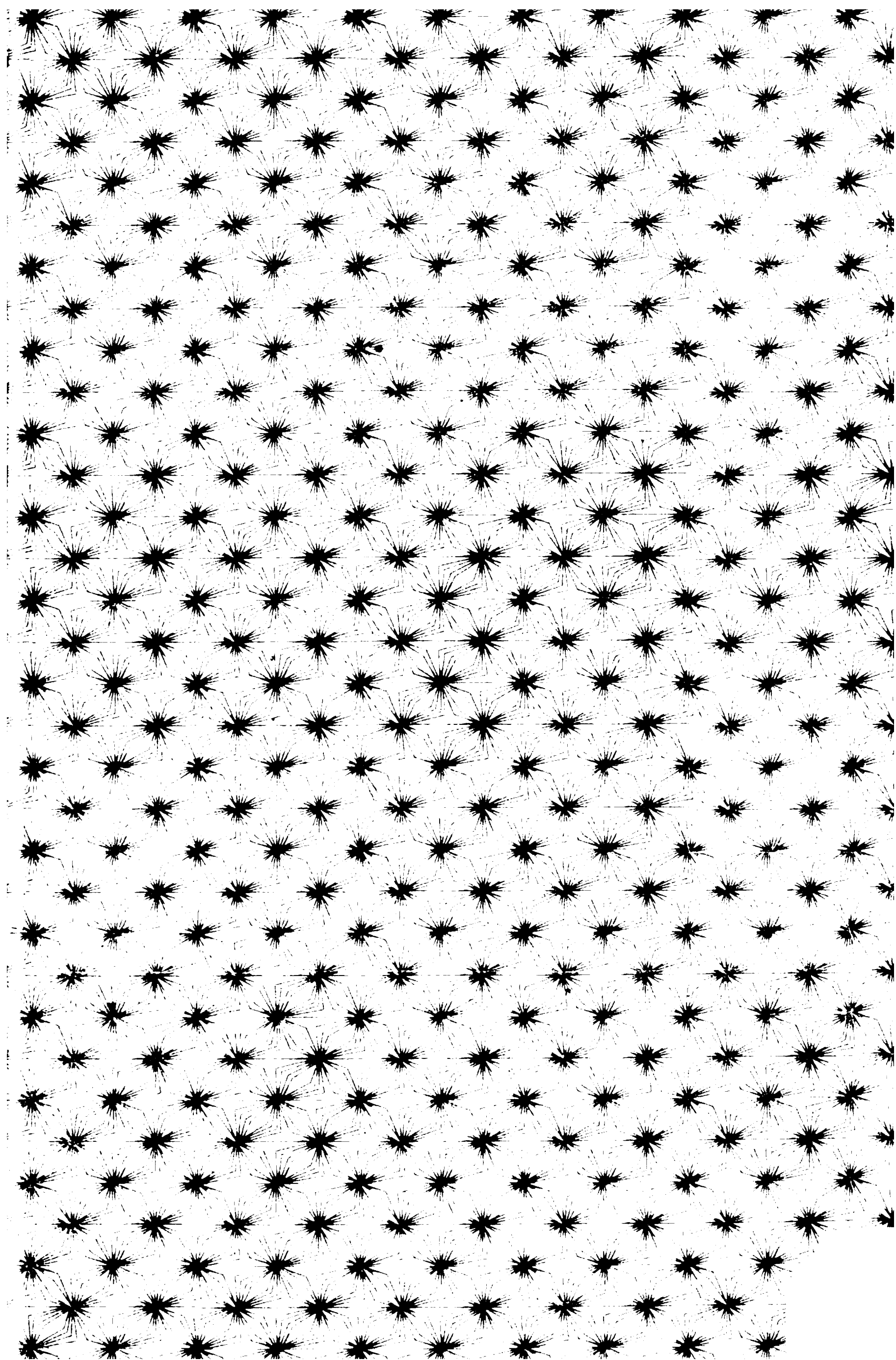
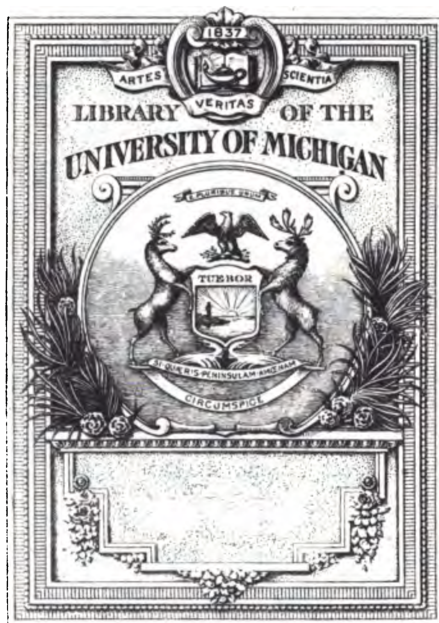

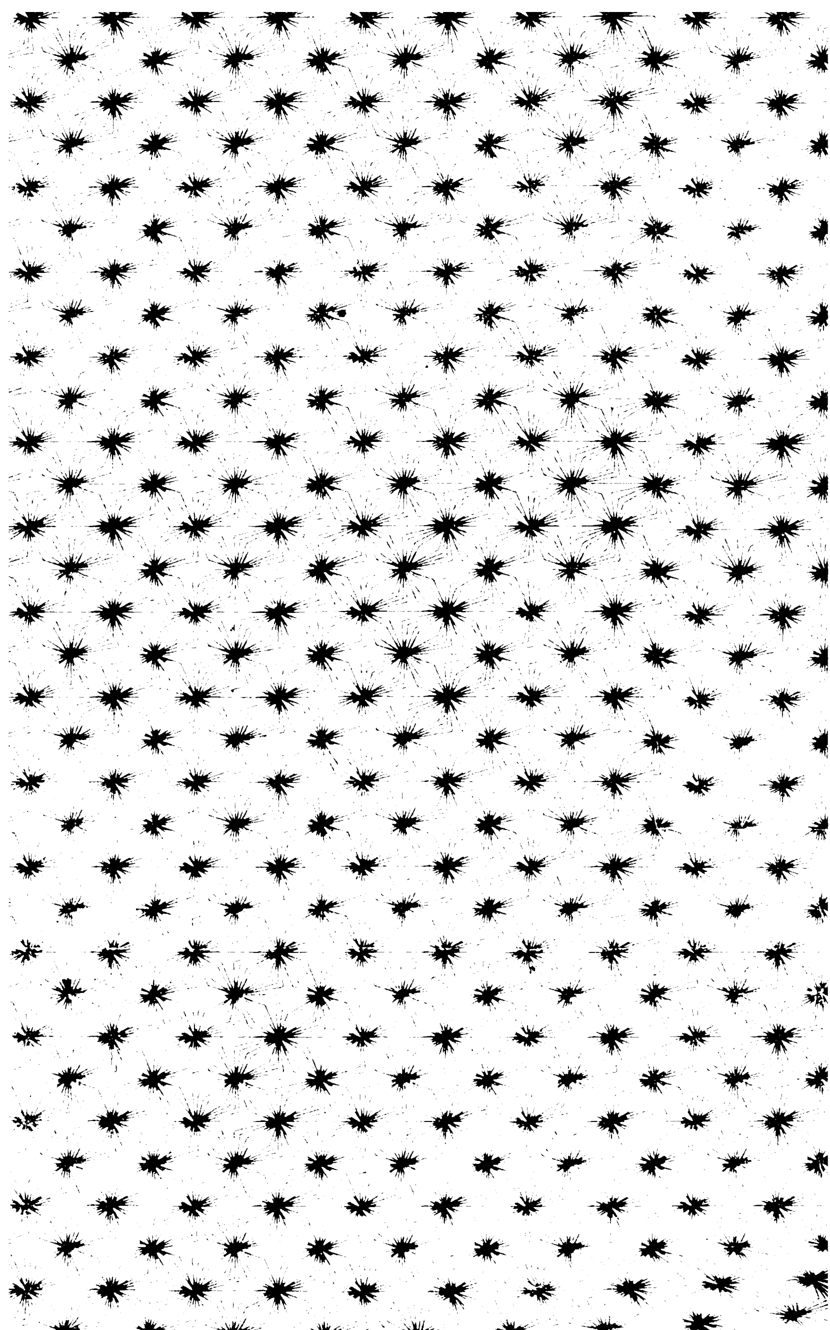

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

ETT HEMS DRAMA

TRE AKTER

AF

TOR HEDBERG

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1905

PERSONER:

GOTTFRID BRAM, köpman.
INGRID, hans hustru.
SIGNE, KARL, } deras barn.
GUNNAR ELBE, löjtnant, Brams systerson.
HILLER, politiker.
ÄNKEFRU KRANS.
MARIA, tjänstflicka hos Bram.
GÄSTER.

Handlingen försiggår i en större provinsstad. Nutid.

Första akten.

Hvardagsrummet hos Bram. Det är stort, ljust, väl ombonadt, gör ett rikt och gladt intryck. En snedvägg i fonden till höger ger det en oregelbunden form. Morgonsolen spelar in genom de öppna fönstren, på de hvita gardinerna, på blommande krukväxter i starka färger, och på golfvets enfärgade, dunkelröda matta. Möbleringen är gammaldags, gedigen, utan någon genomförd stil. Men ett hörn (på framscenen till höger), afskildt från det öfriga rummet genom en skärm, bryter af i sin moderna elegans. Där står ett fruntimmersskrifbord med telefon, en roterande bokhylla, ett par små taburetter. I fonden det stora utbyggda fönstret med utgång till trädgården; till vänster två dörrar, den bortre till tamburen, den främre till matsalen; till höger likaledes två, den bortre, på snedväggen, till herrns rum, den främre till sängkammaren.

Rummet står några ögonblick tomt. Solen lyser, gardinerna röras af en vindfläkt, en kanariefågel sjunger i sin bur.

Karl kommer från salen, han har nyss slutat äta, tuggar ännu och sväljer; bär skolböcker i en rem. Går öfver rummet till bortre dörren till höger, som står öppen. Stannar i dörren.

KARL.

Är det färdigt nu, mamma?

INGRIDS RÖST inifrån.

Har du inte gått än! Du kommer för sent.

KARL.

Nej då, jag cyklar, så hinner jag nog. Så vackert!

INGRID

kommer fram i dörren, hon är i morgondräkt, håret ännu icke uppsatt.

Tycker du? Signe har väl gått?

KARL.

Ja, hon gick för en stund se'n. Hvad pappa skall bli flat! Nej, adjö, mamma! Kysser henne. Ack, jag hade inte torkat mig.

INGRID småler, kysser honom igen.

Slarfver! Skynda dig nu!

Karl går halfspringande ut i tamburen, hvars dörr han stänger igen efter sig. Ingrid försvinner åter in i rummet; efter en stund kommer hon tillbaka, vänder sig och ser granskande inåt, stänger så dörren. Hon går öfver rummet i riktning mot salen; mellan dörrarna på vänstra väggen är en spegel; då hon går förbi den, ser hon sin bild och stannar. I det hon sakta närmar sig spegeln, betraktar hon sig med vidgade ögon. Hennes blick blir djup och mörk; hon suckar och i det hon blundande lutar hufvudet bakåt och rör läpparna som om hon hviskade något, stryker hon öfver de blottade armarna. Plötsligt rycker hon till och lyssnar; spänningen i hennes kropp och uttrycket i hennes ansikte försvinna, med en åtbörd som af blygsel sveper hon morgonrocken om sig och går hastigt in i sängkammaren.

Åter står rummet några ögonblick tomt. Så höras röster i tamburen, dörren slås upp och man hör

BRAMS STÄMMA.

Stig in! Stig in!

Hiller inkommer, efter honom Bram.

BRAM

stänger dörren, går till Hiller och fattar hans händer med en impulsiv, hjärtlig rörelse.

Välkommen i mitt hem! Välkommen!

HILLER

något öfverraskad af hjärtligheten.

Tack, tack!

BRAM.

Det har dröjt länge — desto gladare är jag.

HILLER.

Min käre vän, det är inte mitt fel.

BRAM.

Jag menade det inte heller som en förebråelse. Vill du gå på ditt rum med detsamma? Eller vänta på dina saker?

HILLER.

Tack, jag väntar väl.

BRAM.

De äro nog snart här. Sätt dig! Skall jag stänga fönstren?

HILLER sätter sig.

Inte för min skull. Det är ju full sommar.

BRAM.

Ja, en härlig dag! Ser på uret. Du får frukost om en halftimme. Och Ingrid uppenbarar sig nog inte förr. Såvida inte ... Går mot sängkammardörren.

HILLER.

Nej, jag ber dig. Låt mig göra litet toalett först.

BRAM.

Som du vill. Barnen äro i skolan. Dem får du inte se före middagen.

HILLER.

Jag gläder mig åt att få se dem. Hur gamla äro de nu?

BRAM.

Signe är fjorton, Karl elfva år.

HILLER.

Och det går bra för dem i skolan?

BRAM.

Åja. Signe är flitig. Karl är lat, men har godt hufvud.

HILLER.

Han skall väl brås på far sin.

BRAM.

Ack, min vän, mitt hufvud — det gick med ungdomen. Hvad jag har kvar, räcker bara till husbehof.

HILLER.

Det skulle nog räcka längre, om du blott ville.

BRAM.

Jag tviflar. I alla händelser räcker inte viljan längre.

HILLER

ser på honom, småler; hans ton har så småningom blifvit fullt förtrolig.

Och nu fyller du fyrtio år! Det är dock underligt.

BRAM.

Ja, tiden går.

HILLER.

Och du är nöjd — och lycklig. Det behöfver jag inte fråga.

BRAM.

Nej, det behöfver du inte. Det bästa beviset är att min ålder skrämmer mig inte. Tanken att jag nu så småningom skall bli en gammal man — den endast ler mot mig.

HILLER.

Säger du?

BRAM.

Fullt uppriktigt. Och hvarför skulle den inte det? Själf är jag frisk och stark — de mina likaså. Ingrids hälsa är nu vida bättre än förr.

HILLER.

Så, det gläder mig.

BRAM.

Du skall se, hon är vackrare än någonsin. Barnen arta sig väl, min affär går bra, jag är numera en förmögen man. Ja, jag är lycklig.

HILLER ser sig omkring.

Du har ett vackert hem.

BRAM.

Icke sant. I dag ser äfven jag det. Annars reflekterar jag ju inte öfver det — det är som en del af mig själf, så förtroget som mina egna anletsdrag. Men liksom det någon gång framför spegeln händer, att man icke endast ser, utan äfven betraktar sig själf, så var det också när jag i dag på morgonen kom ut här. Jag betraktade mitt hem — min skapelse, och jag fann det godt. Ingrid sof ännu därinne, i salen hörde jag barnens röster, solen lyste in som nu, fågeln sjöng. Jag kan icke säga dig, hvilken känsla af lugn, af tacksamhet och glädje, som jag erfor, och hvad denna min lilla värld syntes mig bättre och vackrare och betydelsefullare än allt där ute. Jag tänkte för mig själf, att hemmet — det är dock människans bästa skapelse.

HILLER småler, frånvarande.

Räfven har sin kula och fåglarna sina nästen, men människosonen har intet, hvarpå han kan hvila sitt hufvud.

BRAM ser på honom.

Hvad är det?

HILLER.

Ingenting. Bara en röst — därutifrån. Summan af saken är, att du är en lyckans gullgosse, och hvad mer är, att du förtjänar att vara det. Stiger upp. Men stadsbudet dröjer.

BRAM.

Kanske du vill gå på ditt rum i alla fall — så skall jag skicka upp sakerna.

HILLER

Ja tack. Det skall bli skönt att bli af med järnvägsdammet.

BRAM.

Gästrummet är i öfre våningen. Ett ögonblick bara! Går till sängkammaren, öppnar dörren. Nu får du skynda dig, Ingrid! Lyssnar, svarar. Godt, vi komma ner om en stund. Stänger dörren, går till tamburen. Den här vägen! Öppnar dörren. Här ha vi stadsbudet.

Bram och Hiller gå. Rummet står några ögonblick tomt. Ingrid kommer från sängkammaren, färdigklädd. Går in i salen, där man hör hennes röst samman med tjänstflickans. Kommer tillbaka, går och sätter sig vid sitt skrifbord, ordnar bland sina papper. Bram kommer från salen, ser Ingrid och går till henne. Hon hör honom inte förr än han är helt nära henne. Då reser hon sig upp och vänder sig leende mot honom.

INGRID.

Lycka till på födelsedagen! Kysser honom.

BRAM.

Tack, min vän. Du har en gammal man hädanefter.

INGRID smeker honom.

Förfärligt gammal.

BRAM.

Har du sofvit godt?

INGRID.

Tack.

BRAM.

Jag väckte dig inte, när jag steg upp?

INGRID.

Jag var redan vaken.

BRAM.

Du låg så stilla. Jag trodde du sof. Hvarför sade du intet?

INGRID.

Kanske sof jag — jag vet verkligen inte.

BRAM.

Det är nog det troligaste. Går mot sitt rum. Hiller kommer strax.

INGRID.

Är han sig lik?

BRAM.

Åja, men jag tycker han har åldrats mycket. Öppnar dörren, ger till ett utrop. Nej se! Var det därför?

INGRID.

Hvad?

BRAM.

Som du låtsade sofva?

INGRID hastigt.

Ja.

BRAM.

Och allt detta har du gjort medan jag varit borta.

INGRID.

Inte ensam. Barnen ha hjälpt mig.

BRAM.

Ett så'nt öfverdåd. Det är ju en hel blomsterträdgård. Du slöserska.

INGRID.

Det är våra besparingar. Karl och Signe ha köpt för sina egna pengar. Så är det från din syster också — och från Gunnar. De båda palmerna.

BRAM mörknar.

Så — från Gunnar!

INGRID spörjande.

Ja.

BRAM går till henne.

Ja, tack, min vän, tack! Det är bara alldeles för mycket. Kysser henne på kinden.

INGRID.

Intet är för mycket för dig. Hade jag haft mera, skulle du fått mera. Jag är så gifmild i dag.

BRAM.

Bara i dag?

INGRID.

Mest i dag. Bram gör min af att gå in i sitt rum. Gottfrid!

BRAM stannar.

Ja.

INGRID.

Hvad är det med Gunnar?

BRAM.

Ingenting.

INGRID.

Jo, något är det.

BRAM.

En ledsam historia. Jag hade tänkt bespara dig den i dag.

INGRID.

Nej, säg ut.

BRAM.

Jag hörde i går kväll, att han — förlorat en större summa på spel.

INGRID lättad.

Ack — så!

BRAM.

Visste du det?

INGRID.

Nej, men jag trodde det var något värre.

BRAM en smula häftigt.

Något värre! — Nej, Ingrid, du plågar mig verkligen med det där.

INGRID ler.

Förlåt mig! Men jag trodde att sådant hände lätt, när man var ung.

BRAM.

Det får inte hända, vare sig man är ung eller gammal, när man inte kan betala.

INGRID.

Kan han inte betala?

BRAM.

Hvad skulle han betala med?

INGRID.

Han har ju sin lön, och litet pengar dessutom.

BRAM

Pengarna äro slut och sin lön kan han inte ens lefva på. Nej, det går naturligtvis ut öfver Emma, och hennes lilla kapital tål inte vid sådana åderlåtningar.

INGRID.

Var det så mycket?

BRAM.

Vansinnigt mycket för hans förhållanden. Det sades ända till...

INGRID hastigt.

Jag vill inte veta det.

BRAM.

Det kan också vara onödigt. — Men hvad värre är, det tycks inte vara första gången. Det ser ut som om han spelat hela denna höst.

INGRID vänder sig bort.

Jaså.

BRAM.

Det kommer att gå illa med honom till slut — som med fadern.

INGRID.

Tror du? Ser på honom. Hvad är att göra då?

BRAM

Vi få afvakta. Emma kommer naturligtvis till mig, när hon får veta det, och då får jag försöka tala med honom. Såvida han inte själf kommer till mig.

INGRID.

Det gör han inte.

BRAM.

Nej, jag tror också han hellre går till modern. Han vet ju hur svag hon är för honom.

INGRID.

Jag tror inte han kommer att tala med henne heller.

BRAM.

Hvad skall han göra då? Kasta sig i händerna på procentare! Det fattades bara det.

INGRID.

Det förstår jag ju inte. Men jag tror inte han kommer att tala med någon af er. Jag tror han kommer att bära det — alldeles ensam.

BRAM.

Kära Ingrid, jag är rädd att du inte ser riktigt klart i det här. Här är ingenting att bära — annat än skammen. Men skulden måste betalas — det är ju en s. k. hedersskuld. Kan han reda ut det själf, så mycket bättre. Han är gammal nog att veta hvad han gör. I alla händelser är det bäst att icke låtsas om något i dag. Han kommer ju hit till middagen?

INGRID.

Ja — om han kommer.

BRAM.

Det kan han ju inte försumma. Nu borde Hiller vara färdig.

INGRID plötsligt.

Gottfrid!

BRAM.

Ja.

INGRID.

Du skall ge honom pengarna.

BRAM.

Jag! Ge honom pengarna! Du är tokig!

INGRID.

Ja — du skall skicka honom dem — nu i dag — före middagen — eller den som han är skyldig.

BRAM.

Kära Ingrid!

INGRID ifrigt.

Nej, hör mig! Du skall endast ha glada ansikten omkring dig i dag. Och tro mig, han kommer aldrig att göra om det — så vidt jag känner honom — aldrig! Det kommer att inverka på honom, mer än något annat. Tänk dig, att det vore Karl, som det hade händt.

BRAM.

Det vill jag inte tänka. Och jag hoppas aldrig behöfva tänka det.

INGRID.

Ja — äfven jag! Man hoppas, men — hvad veta vi om framtiden! Gör det, Gottfrid! Jag vet, att du redan tänkt på det.

BRAM.

Aldrig ett ögonblick! Du vet inte hvad det gäller. Det är ingen summa, som man skänker bort utan vidare. Det är fråga om...

INGRID.

Nej, säg det inte! Du är rik, du kan göra det, om du vill, och du vill — säg, att du vill!

BRAM.

Nej, Ingrid, jag vill inte. Också för hans egen skull. Jag är visst inte säker på, att det skulle verka på honom, som du tror. Tvärtom. Han behöfver en allvarlig läxa. Men det är inte hufvudsaken för mig. De pengar, som jag förtjänat med mitt arbete, kastar jag inte bort för sådant lättsinne. Det är för oss jag arbetar, för vårt hem, våra barn, inte för att betala en lättsinnig pojkes spelskulder.

INGRID.

Ja, Gottfrid, du har rätt — men gör det ändå.

BRAM.

Jag gör inte en sak, som jag anser orätt.

INGRID.

Ack, tala inte så! Har du aldrig själf varit ung?

BRAM.

Jo, men något som detta har jag aldrig låtit komma mig till last. Jag har aldrig iklädt mig förbindelser, som jag inte kunnat uppfylla.

INGRID efter någon tystnad.

Nåväl, Gottfrid — gör det för min skull!

BRAM.

Sluta då!

INGRID.

För min skull! Jag ber dig — ber dig!

BRAM.

Nej! Var nu förnuftig! Låt inte ditt goda hjärta löpa bort med dig. Hon ser stillatigande på honom. Han bryter ut. Nej — och tusen gånger nej. Går bortåt. Detta är meningslöst. Tyst — nu kommer Hiller.

HILLER från tamburen.

Förlåt, jag har visst låtit vänta på mig.

INGRID går emot honom.

Mycket välkommen, herr Hiller.

HILLER.

Tack. Han kysser hennes hand.

INGRID.

Har resan varit besvärlig?

HILLER.

Ånej, jag sofver godt på tåget.

BRAM.

Men hungrig bör du vara. Frukosten är väl färdig, Ingrid?

INGRID.

Det tror jag nog.

BRAM.

Då gå vi med detsamma.

MARIA

inkommer, lämnar ett kort till Bram.

Det är ett fruntimmer, som ber att få tala med herrn.

BRAM.

Så ja! Ser på kortet. Änkefru Krans? Känner inte. Hvad är det för ett fruntimmer?

MARIA.

Ett äldre?

BRAM.

Ser hon ut som en tiggerska?

MARIA.

Det kan jag verkligen inte säga. Hon sa' att herrn kände henne.

BRAM.

Det är väl bäst jag expedierar henne. Gå ni in och börja frukosten så länge. Jag åt för resten litet innan jag gick. Till Maria. Låt henne komma in!

Ingrid och Hiller gå ut i salen, Maria i tamburen. Därifrån kommer

FRU KRANS stannar vid dörren, niger.

Grosshandlar Bram?

BRAM.

Ja. Hvarmed kan jag stå till tjänst?

FRU KRANS.

Grosshandlarn känner inte igen mig?

BRAM.

Jag kan inte påminna mig.

FRU KRANS.

Ne — nej. Så många år som det är. Goa tjuge — tjugetvå, om vi ska räkna noga.

BRAM.

Då är det mig så mycket mera...

FRU KRANS.

Och så gammal och tjock, som jag har blifvit! Och håret, det har blifvit grått.

BRAM

ser forskande på henne, skiftar uttryck.

Håret! — Vänta nu! — Det är väl inte...

FRU KRANS nickar.

Jo men, är det så.

BRAM ser på kortet.

Kristine? Kerstin! Som...

FRU KRANS.

Tjänte hos hans föräldrar, ja.

BRAM går ett slag.

Det var en öfverraskning! Stannar. Jag kände inte igen Kerstin. Kerstin har... Småler ofrivilligt ...förändrat sig.

FRU KRANS slår med handen.

Ja, jag skäms rakt att visa mig. Fast — grosshandlarn är då heller ingen dufunge, med respekt till sägandes.

BRAM.

Å nej — inte är jag som för tjugu år se'n.

FRU KRANS.

Vi voro lättare båda två den tiden. Jesses ja!

BRAM afvisande.

Ja, ja! Men hur var det nu? Jag har ondt om tid.

FRU KRANS.

Kors ja, jag glömmer ju alldeles bort. Jo, jag tänkte att också jag — i all ödmjukhet — skulle få gratulera på födelsedagen.

BRAM.

Det var alltför vänligt. Men hur vet Kerstin...

FRU KRANS.

Å jo — man har reda på ett och annat.

BRAM.

Vill inte Kerstin sitta ner? Förlåt — fru Krans skulle jag väl säga —

FRU KRANS sätter sig.

Säg han Kerstin som förr i tiden. Det käns jag bäst vid.

BRAM.

Kerstin har varit gift?

FRU KRANS.

Ja — det med.

BRAM.

Och Kerstin — har haft det bra?

FRU KRANS.

Ja, det kan man säga både si och så. Jag har haft det ondt och jag har haft det godt, men det lilla roliga jag har haft, det har jag då skaffat mig själf, förstås.

BRAM ler.

Nu tror jag, jag börjar känna igen Kerstin ändå.

FRU KRANS slår med handen.

Så han säger!

BRAM.

Om Kerstin har haft det svårt, hvarför har inte Kerstin låtit höra af sig?

FRU KRANS.

Det var jag väl för stursk till. Och inte ville jag göra honom besvär heller. Nej, jag tyckte det

var bättre han inte visste af mig. Så var jag ju borta i många år, och när jag kom tillbaka, så — ja, så såg jag hans vackra fru, och barna hans, som gick i skolan, och det var allt så fint och anständigt, tyckte jag, så ... Och inte kände han igen mig heller.

BRAM.

Har jag sett Kerstin då?

FRU KRANS.

Åja, både sett och inte sett.

BRAM.

Det har jag inte vetat.

FRU KRANS.

Nej, hur skulle han kunnat hålla reda på mig.

BRAM plågad.

Hvilket inte tycks ha hindrat, att Kerstin — hållit reda på mig, ganska bra.

FRU KRANS.

Det är nu en gång så det. Vi ser nog er, fast ni inte ser oss.

BRAM.

Hvilka vi?

FRU KRANS.

Kors, vi — därutanför, vet jag.

BRAM stiger upp.

Hvad är det Kerstin vill mig egentligen?

FRU KRANS åter ödmjuk.

Jag vill ingenting — för mig inte. Det är som jag säger. Men — annars skulle jag nog vilja tala med grosshandlarn om en sak.

BRAM.

Tala då! Men jag har brådtom.

FRU KRANS
trefvar i fickan efter näsduken.

Jo, si det ä så att — Herre gud! —

INGRID i salsdörren.

Kommer du inte? Vi ha strax slutat.

BRAM.

Jag kommer nu.

INGRID
kastar en flyktig blick på fru Krans, som stigit upp och niger, stänger dörren.

BRAM

Ja, jag har inte tid längre. Jag har främmande som... Är det något jag kan göra, så — sök mig i morgon på kontoret — vid tolftiden. Passar det?

FRU KRANS.

Ja, det får väl det! Då får jag säga adjö då!

BRAM.

Adjö, adjö. Klockan tolf. För henne ut i tamburen, kommer tillbaka, stänger dörren, står ett ögonblick i tankar, går så till salen. I dörren möter han Ingrid och Hiller. Har ni redan slutat?

INGRID.

Herr Hiller hade ju ingen aptit.

HILLER.

Uppriktigt sagdt, så drack jag kaffe på tåget. Men ska vi inte hålla dig sällskap?

BRAM.

Nej, nej... Sitt och prata med Ingrid litet. Vill du ha en cigarr?

HILLER.

Nej tack. Men om fru Bram tillåter att jag röker en cigarrett. Till Bram. Tack, jag har själf!

BRAM.

Jag är snart färdig. Går ut i salen.

Ingrid sätter sig till vänster. Hiller likaså sedan han tändt sin cigarrett.

HILLER.

Det är roligt att se Gottfrid vid ett så strålande humör. Och så ung ännu till kropp och själ.

INGRID.

Säger ni?

HILLER.

Ja. Han har knappt förändrats något på dessa år. Och ni — ni är verkligen vackrare än någonsin.

INGRID.

Å — herr Hiller, komplimanger!

HILLER.

Förlåt mig — det är Gottfrids ord som jag upprepar. Han har, som den lycklige husfadern anstår, prisat sina skatter för mig.

INGRID.

Ja, Gottfrid är mycket hemkär.

HILLER.

Han har skäl till det.

INGRID.

Kanske för mycket.

HILLER.

För mycket? — Hur så?

INGRID.

Ack, jag menar bara, att för en man — finns det så mycket annat här i världen. Det vet ni bäst, ni, som uträttar så mycket.

HILLER.

Så mycket ondt säga de flesta.

INGRID.

Ondt eller godt, det betyder ju inte så mycket. Jag menar, det beror så litet på människan själf, om det hon gör blir till ondt eller godt.

HILLER.

Är det er egen erfarenhet?

INGRID.

Ack, vi kvinnor, vi lefva ju mest i fantasien. Ja, och i våra sysslor, förstås. Men det finns inte något samband mellan det ena och det andra — och därför så —

HILLER.

Jag förstår inte riktigt hvart ni vill komma.

INGRID ser på honom, skrattar.

Nej, det är visst en smula virrigt. I alla fall är jag glad att ni kom till slut — för Gottfrids skull.

HILLER.

Tack.

INGRID.

Ja, äfven för min. Räcker honom sin hand. Ni vet, att jag alltid räknat er som en vän.

HILLER kysser hennes hand.

Jag önskar, att jag kunde göra mig förtjänt däraf.

INGRID.

Det kan ni.

HILLER.

Huru?

INGRID

stiger upp, talar sakta, men lidelsefullt.

Ta' tag i Gottfrid, ruska upp honom, väck honom! Tag honom med er ut i världen, visa honom hvad som händer därute, låt honom känna, att han också skall vara med — i striden! Han var ju en af dem, som — man väntade sig något af. Säg, var han inte det? Hiller nickar. Och nu, hvad har det blifvit! Han förtjänar pengar, han är god och hederlig, mer än de flesta, men han vill ju ingenting, intresserar sig inte för någonting, han läser sina tidningar, och så tänker han: Hvad angår det där mig — jag har ju mitt! Det är som om världen för honom slutade här, som om det inte vore något utanför.

HILLER.

Kanske är det hemligheten med familjelyckan.

INGRID.

Hvad vore den då värd! Vore jag man skulle jag endast kunna älska mitt hem, om jag hvar dag satte det på spel.

HILLER ler.

Det var en mycket kvinnlig fantasi.

INGRID afkyld.

Kanske. Ni bryr er inte om, hvad jag säger.

HILLER.

Jo visst. Tro inte det. Men öfverdrifver ni inte —

INGRID

Kanhända.

HILLER.

Hur har det då blifvit så, som ni säger?

INGRID.

Jag vet inte. Det har kommit så småningom, och jag märkte det inte förr än det redan var — ohjälpligt. Å, ni förstår inte, hur det — kränker mig. Det är som om det vore — min skuld!

HILLER.

Ja, ja, ni har kanske gjort honom — för lycklig.

INGRID kallt.

Där ser ni, att godt kan leda till ondt.

BRAM kommer från salen.

Så där, ja! Nu skall en cigarr smaka.

Går öfver golfvet in i sitt rum.

HILLER stiger upp.

Jag fruktar ni räknar för mycket på mitt inflytande. Men jag skall försöka.

INGRID.

Å nej, fäst er icke vid det. Allt är ju så bra som det är. Går ut i salen.

BRAM kommer tillbaka.

Gick Ingrid?

HILLER.

Ja.

BRAM

sätter sig; efter någon tystnad.

Minns du Kerstin? Hon som tjänade hos mina föräldrar?

HILLER.

Vänta nu. Hon med röda håret. Den långa, vackra flickan?

BRAM.

Ja. Det var hon som var här nyss.

HILLER ser på honom.

Såå. Hvad ville hon?

BRAM.

Jag vet inte. Hon kom under förevändning att gratulera.

HILLER.

Gamla synder, min vän, får man alltid äta upp. Det var väl icke första gången?

BRAM.

Jo. Det är det som är det underliga. Se'n hon lämnade mina föräldrars hus, har jag aldrig sett en skymt af henne. Och i många år har hon varit utstruken ur mitt minne, tills hon nu plötsligt dyker upp igen.

HILLER.

Var hon förfallen?

BRAM.

Inte direkt. Men något misstänkt var det nog med henne. Hon sade, att hon varit gift. Hon hade blifvit tjock och rödbrusig. Och det var besynnerligt att tänka sig, att denna varelse en gång gjort mig lycklig.

HILLER.

Och en smula olycklig också, vill jag minnas.

BRAM.

Nåja, jag hade ju ondt samvete gent emot för-

äldrarna, och var rädd för följderna, men annars var jag lycklig, underligt, tanklöst lycklig. Hon var lika godhjärtad som lättsinnig, och fullständigt fri från all beräkning. Så länge det varade var hon mig tillgifven som en hund. Så var hon ju den första kvinnan i mitt lif, och då jag tänker på hvad hon besparade mig, — råhet å ena sidan, sentimentalitet å den andra, känner jag mig ännu i denna stund tacksam mot henne. Det är nog inte många som gå så helskinnade ur den persen som jag.

HILLER.

Å nej.

BRAM.

Jag minns, att när ni kamrater talade i sådana ämnen, erfor jag alltid en hemlig stolthet.

HILLER.

Vi afundades dig också. Du fick alltid fatt på realiteterna, du. Det var samma år —

BRAM.

Hvad?

HILLER.

Jo, om jag inte missminner mig, var det samma år jag svärmade för din nuvarande fru. Det var obligatoriskt, som du minns. Alla gingo igenom det, — utom du.

BRAM.

Ja, så litet känner man sitt öde. Men en härlig tid var det. Att vakna om morgnarna och känna sig som på ett högt berg, med hela lifvet för sina fötter!

HILLER.

Och nu är du nöjd att slumra i din lilla vrå.

BRAM.

Ja, man får begränsa sig. Men slumra, det är inte rätta ordet.

HILLER.

Månne inte! Allting är relativt. För andra kan detta vara verksamhet nog, inte för dig. Du var ämnad till något annat, något förmer än detta.

BRAM småler.

Tror du?

HILLER.

Det vet du att jag alltid trott. Jag är inte den, som ställer mig själf i skuggan, men din öfverlägsenhet har jag alltid erkänt.

BRAM.

Vet du hvarför? Därför att jag aldrig sökt göra den gällande.

HILLER.

Prat! Pröfva då en gång, få vi se.

BRAM.

Hvad menar du?

HILLER.

Jag menar, att du har inte rätt att gräfva ner dig som du gör. Stiger upp. Se dig omkring. Ser du icke hur det sjuder och jäser omkring dig, lifvet skapas om och jorden kartlägges på nytt. Det är ju en underbar tid vi lefva i, en tid af stora tecken och under. Hvar dag läsa vi om världshistoriska händelser, och lyssnar du, kan du höra tidsandarna tala om än större ting, som ske i det fördolda. Aldrig har människans värld varit så stor som nu, aldrig har hon som nu varit delaktig af det sam-

fälda lifvet, och haft makt att verka utom sin egen lilla krets. Det finns ju icke längre några afstånd för tanken, icke längre några gränser för viljan.

BRAM ser småleende på honom.

Du talar som när vi voro tjugu år.

HILLER.

Som du talade, när vi voro tjugu år.

BRAM.

Det är möjligt, men — jag är inte längre densamma som då. Säg mig, Herman — är du nöjd med ditt lif?

HILLER.

Hur menar du?

BRAM.

Jag har ju följt din verksamhet och jag vet, att du är en af våra mest inflytelserika politiska män. Jag hyser den största respekt för din frisinthet, dina klara, stora vyer, ditt mod och din energi, och dock frågar jag mig stundom: hvad uträttar du med allt detta? Kan du visa på ett enda faktiskt, positivt resultat?

HILLER.

Några måste så, andra skola skörda.

BRAM.

Och är du så viss på, att skörden blir sådden lik?

HILLER.

Nej, och i den meningen är jag visserligen inte nöjd med mitt lif. Det är ett lif af missräkningar, tvifvel, ofta vanmakt, en ständig, förbittrad strid med de små intressena och den stora trögheten. Och likväl, hvad jag älskar den striden!

BRAM.

Ja, där är det!

HILLER.

Hvad?

BRAM.

Skillnaden mellan oss. Ty den striden älskar icke jag.

HILLER.

Du har blifvit bekväm, min vän.

BRAM.

Då vi nu börjat tala om detta, vill jag att du skall förstå mig. Du säger, att jag äger en del förutsättningar för det offentliga lifvet, — är det icke så du menar? Hiller nickar. Det är möjligt, — jag har en gång trott så själf. Men lifvet har lärt mig, att jag saknar en, den viktigaste af alla, den utan hvilken de andra äro af noll och intet värde.

HILLER.

Ärelystnaden?

BRAM.

Nej, den har åtminstone funnits hos mig. Men stridslystnaden, — täflingsbegäret. Så snart en sak blir föremål för täflan, har den förlorat sitt värde för mig. Jag kämpar inte om det, som jag anser vara min rätt.

HILLER.

En besynnerlig lifsuppfattning!

BRAM.

Är det? Den ligger i alla fall så djupt hos mig, att den blifvit bestämmande för mitt lif. Där är min styrka och min svaghet. De största miss-

räkningar jag erfarit stå i samband med den, men också mina största segrar. Hela min lycka är byggd på den grunden.

HILLER.

Din lycka?

BRAM.

Jag menar min äktenskapliga lycka. Jag har aldrig berättat dig den historien?

HILLER.

Nej.

BRAM.

Den är inte så märkvärdig, men — den förklarar åtskilligt. Det var då Ingrid och jag ännu endast voro hemligt förlofvade, som det uppstod en konflikt oss emellan, den enda verkligt allvarliga i vårt samlif. Anledningen var — ja, den var svartsjuka å min sida. Så firad som Ingrid var, var jag annars fullständigt fri från den känslan, men det var en man, som jag icke tålde se i hennes närhet, hvars minsta gemenskap med henne, ett ord, en blick, beröringen i dansen, var mig en olidlig plåga. Hon visade honom från början intet företräde framför andra, men min orättvisa dref kanske upp hennes trots, och det kom en stund, då det syntes gälla en afgörande strid om henne, mellan honom och mig. Då, i samma ögonblick jag förstod det, var det som om, icke min kärlek, men viljan att äga henne slocknat hos mig, och i stället för att kämpa, gaf jag honom själfmant — som jag trodde, segern i händerna.

HILLER.

Nå?

BRAM stiger upp.

Ja, min vän, det var då jag vann henne helt. Hon har själf sedan sagt mig, hur förundrad hon blef, hur denna erfarenhet förorsakade en omhvälfning i hela hennes inre lif. Och från den stunden har det mellan oss rådt ett obegränsadt förtroende, en tillit, som intet kunnat rubba.

HILLER.

Det ideala äktenskapet, med ett ord.

BRAM.

Skämta gärna, det är nog allvarligt att tåla ett skämt. Visserligen har det varit slitningar mellan oss också, vi äro ju i mycket hvarandra så olika. Vi ha fått jämka och anpassa oss, vi som andra. Men det har gällt småsaker, och det skulle aldrig falla mig in att sätta mig emot något som jag trodde var en djupare — —

Han tystnar, blir plötsligt frånvarande.

HILLER.

Och han — den andre?

BRAM.

Hur sa' du? Ack han, — han är död se'n många år. Det var en äfventyrare. Men nog nu om mig! Det var sant, jag har glömt fråga dig, du stannar väl några dagar?

HILLER.

Tack, endast öfver morgondagen.

BRAM.

Det få vi se! Har du nu ändtligen en gång kommit hit, så — Du vet icke hvad det gläder mig

att ha dig här och kunna tala med dig, alldeles som i forna tider. Jag visste inte själf, att vår vänskap hade så djupa rötter.

HILLER.

Du har aldrig velat pröfva den.

BRAM.

Jag har aldrig haft anledning. Men nu måste du inspektera huset. Det är nu fem år som jag bott på egen grund. Du må tro jag har gjort stora anläggningar. Du måste se trädgården, stallet, mina drifhus. Och se'n gå vi ut och se på staden, — det är stora förändringar sedan du var här sist.

HILLER.

Jag är färdig.

BRAM.

Jag skall hämta våra hattar. Vi gå genom salen.

Går ut i tamburen, kommer tillbaka med deras hattar. Under tiden kommer Ingrid från salen.

INGRID.

Går ni ut?

BRAM.

Ja, jag skall visa Hiller trädgården. Och se'n gå vi ut i staden. Vi bli nog borta ett par timmar.

INGRID till Hiller.

Välkommen åter!

Bram och Hiller gå ut i salen; Hiller först. Bram stannar i dörren, tvekar ett ögonblick, går så ett par steg tillbaka.

BRAM.

Ingrid!

INGRID.

Ja.

BRAM.

Kan du inte förstå, hvarför jag inte vill det?

INGRID utan att se på honom.

För att handla rätt.

RRAM.

Se så, Ingrid!

INGRID som förut.

Jag ber dig, tala inte mera om det.

BRAM
står ett ögonblick tvekande, så lyser hans ansikte upp af en tanke.

Som du vill då! Går ut i salen.

INGRID
sätter sig vid skrifbordet, tar ett papper som för att skrifva, men försjunker i tankar. Så småningom sluter hon ögonen, drar djupa andedrag, hennes mun darrar. Maria kommer från tamburen.

MARIA.

Är frun här?

INGRID sitter orörlig.

Ja.

MARIA.

Det är löjtnanten, som frågar om herrskapet tar emot.

INGRID öppnar ögonen, småler.

Ja, bed honom stiga in.

Maria går.
Gunnar inkommer. Han är i uniform. Stannar i fonden. Ingrid går emot honom.

INGRID.

Välkommen! *Hon räcker honom handen. Han griper den hastigt och kysser den. Hon drar sakta undan den.* Tänk, — jag anade nästan att Gunnar skulle komma.

GUNNAR *ser på henne.*

Anade? Hvarför?

INGRID.

Det var kanske därför, att vi talade just om Gunnar.

GUNNAR.

Hvilka?

INGRID.

Gottfrid och jag.

GUNNAR *stelt.*

Jaså. Är morbror inte hemma?

INGRID.

Han gick nyss ut med herr Hiller.

GUNNAR.

Det var otur. Jag ville framföra mammas och mina lyckönskningar.

INGRID.

De äro nog ännu kvar i trädgården, om Gunnar vill —

GUNNAR *som om han icke hört.*

Jag kan nämligen inte komma till middagen.

INGRID.

Kan Gunnar inte?

GUNNAR.

Nej, — det är mig alldeles omöjligt. Jag har fått vakten i dag.

INGRID.

Så ledsamt. Kan Gunnar inte få det ändradt?

GUNNAR.

Nej, det kan jag inte. Det gör mig mycket ledsen, men —

INGRID.

Mig också!

GUNNAR med barnslig bitterhet.

Å, det...!

INGRID.

Så mycket mer, som jag tror mig veta orsaken.

GUNNAR ännu stelare.

Ja, jag har ju sagt den.

INGRID.

Det är inte den rätta.

GUNNAR

ser hastigt, misstänksamt på henne, hans ansikte blir trotsigt.

Jag vet ingen annan. Var morbror i trädgården? Då skall jag — Gör min af att gå.

INGRID.

Nej, vänta, — har du så brådtom?

GUNNAR.

Ja.

INGRID flammar upp.

Så gå då! Han ser på henne och står orörlig kvar, utan att kunna ta sina blickar från hennes ansikte. Hon möter hans ögon, rodnar. Så vida Gunnar inte vill se på blommorna först. De äro här inne. Vill du inte?

GUNNAR.

Jo!

INGRID.

Kom då!

De gå mot Brams rum. Då de i dörren komma nära hvarandra viker Ingrid undan.

GUNNAR.

Förlåt. Går åt sidan, efter Ingrid in.

Rummet står några ögonblick tomt. Bram kommer från salen. Han öppnar försiktigt dörren; då han finner rummet tomt, går han sakta öfver golfvet till Ingrids skrifbord, där han sätter sig. Tar ur plånboken en checkbok, där han ifyller och rifver ur ett blad, som han lägger in i ett kuvert. Under det han skrifver adressen, komma Gunnar och Ingrid tillbaka. De äro båda upphetsade, deras blickar glöda mot hvarandra, de tala hviskande och lidelsefullt.

INGRID.

Du får inte gå, förrän du lofvat mig.

GUNNAR.

Jag lofvar ingenting.

INGRID.

Men tänk då på din mor, — på oss alla!

GUNNAR.

Ni behöfver inte bekymra er om mig. Jag skall nog reda mig.

INGRID.

Men hur?

GUNNAR.

Det blir min sak!

INGRID.

Det är illa af dig, — å, det är illa af dig! Förstår du då inte att du gör dig olycklig?

GUNNAR.

Är jag då lycklig nu?

INGRID.

Ja, — hvarför kan du inte vara — Ser på honom. — lycklig.

GUNNAR

möter hennes blick med ett hjälplöst, förtvifladt leende.

Hvarför?

INGRID

blir plötsligt stilla; lyfter handen, stryker smekande öfver hans hår.

Kära gosse!

GUNNAR skälfvande.

Tala inte till mig så.

INGRID.

Kära, kära gosse!

Hans händer famla efter henne. Plötsligt kastar hon sig in till honom och deras läppar mötas i en lång kyss. Bram, som orörlig lyssnat till samtalet, gör en rörelse som för att resa sig, men förmår det icke. Sitter som lamslagen.

INGRID hviskande.

Nej, nej! Gör sig fri med en häftig ansträngning. Gå nu, — gå nu!

GUNNAR

står kvar och betraktar henne strålande.

INGRID ler, räcker honom handen.

Gå nu! Men kom i kväll!

GUNNAR

betäcker hennes händer med kyssar.

Ja, jag kommer! Hastigt ut till höger.

INGRID

lägger yttersidorna af sina händer mot ansiktet. Går utan att se Bram in i sängkammaren.

BRAM

sitter orörlig, fruktansvärdt blek. Då dörren efter Ingrid faller igen, rycker han till, reser sig, ser sig omkring, går mot salen, vacklar, som han skulle falla, men rätar upp sig. Går ut.

Andra akten.

Samma rum. Afton. Ljus i kronan. Fönstren i fonden stå öppna. I trädgården därutanför kulörta lyktor. Där äro gästerna, herrar och damer, omkring ett dussin personer, samlade; några herrar i Brams rum, hvars dörr står öppen.

Ingrid kommer från salen, följd af Maria, som bär en bricka.

INGRID

stannar vid bordet till vänster i förgrunden.

Ställ téet här!

Maria ställer brickan ifrån sig och går.

BRAM

kommer från trädgården, ser Ingrid, går till henne.

Ska inte barnen gå och lägga sig?

INGRID.

Jag tänkte de skulle få vara uppe litet längre i kväll.

BRAM.

Hvarför det?

INGRID.

Det förstår du väl.

BRAM.

Nej.

INGRID.

På din högtidsdag.

BRAM.

Det är inte något skäl.

INGRID.

Hvad?

BRAM.

Det är inte något skäl att förstöra barnens sömn.

INGRID.

Men Gottfrid!

BRAM.

Klockan är öfver nio. Det är verkligen på tiden.

INGRID.

Som du vill. *Går mot fonden.* Signe, — Karl! *Barnen komma in och gå till henne.* Nu får ni säga godnatt.

KARL.

Men mamma lofvade.

INGRID.

Ja, men pappa vill att ni ska gå och lägga er.

KARL.

Jag är inte alls sömnig.

SIGNE *till fadern.*

Få vi vara en liten stund till!

BRAM *häftigt.*

Nej!

Barnen och Ingrid se förvånade på honom.

INGRID.

Gå nu och säg godnatt. De främmande gå ändå snart.

Barnen gå och säga godnatt åt gästerna.

INGRID.

Mår du inte bra?

BRAM.

Jo tack. Hur så?

INGRID.

Du är så blek?

BRAM.

Jag är en smula trött. Jag gick kanske för mycket på förmiddagen.

INGRID.

Ja, ni var länge ute. Vill du kanske att jag skall göra i ordning en kopp te åt dig?

BRAM.

Nej tack.

Tystnad.

INGRID.

Var du nöjd med middagen?

BRAM.

Ja.

INGRID.

Inte riktigt?

BRAM.

Jo visst. Det fanns ju intet att anmärka.

INGRID.

Serveringen kunde ha gått bättre. Maria höll på att göra mig tokig med sin långsamhet.

BRAM.

Nå, du öfverdrifver.

INGRID.

I alla fall är jag glad att hon flyttar till oktober, så att vi kan få litet ordning i huset igen.

BRAM.

Ja, det ska bli skönt.

Barnen komma tillbaka och säga godnatt till föräldrarna, kyssande dem.

INGRID.

Jag kommer in till er se'n, när de främmande ha gått.

Barnen gå genom salen.

INGRID går till tebordet.

Skall du i alla fall inte ha en kopp te?

BRAM.

Är det något särskildt te?

INGRID.

Nej, hvarför skulle det vara särskildt?

BRAM.

Jag trodde det — efter du är så envis.

INGRID.

Förlåt! Jag tänkte bara att det skulle göra dig godt.

BRAM.

Å — så! Det reder sig nog. Går in i sitt rum.

Ingrid ser efter honom, spörjande. Står kvar, sysslande med att göra i ordning teet. Gunnar kommer från trädgården, ser henne och närmar sig henne. Hon ser icke upp, men hennes ansikte, som förmörkats under samtalet med mannen, ljusnar åter och då han stannar bakom henne, småler hon.

INGRID.

Är det Gunnar?

GUNNAR.

Ja.

Tystnad.

INGRID.

Gunnar säger ingenting.

GUNNAR.

Jag kan inte tala — här!

INGRID.

Förr kunde Gunnar tala med mig.

GUNNAR.

Förr! Nu är ju allt så annorlunda.

INGRID skakar på hufvudet.

Nej, ingenting skall vara annorlunda. Jag vill att allt skall vara som förr. Jag vill att — Gunnar skall vara glad igen.

GUNNAR.

Glad! Det är ju underbart bara att stå här — nära dig.

INGRID.

Barn!

GUNNAR.

Jag fattar knappt att det är möjligt. Du, den vackraste — vackraste.

INGRID.

Tyst, tyst!

Hon smakar med en tesked på teet, ger till ett lätt utrop.

GUNNAR.

Hvad är det?

INGRID.

Jag brände mig på tungan.

GUNNAR.

Får jag se!

INGRID.

Du är tokig. Inte syns det.

GUNNAR enträget.

Får jag se ändå!

INGRID.

Sådana barnsligheter!

GUNNAR.

Jag ber! Jag ber dig!

INGRID.

kastar en hastig blick bakom sig, småler, sticker ut tungspetsen mellan tänderna.

GUNNAR

gör en rörelse, som om han svindlade.

INGRID förskräckt.

Hvad är det?

GUNNAR.

Ingenting. Ser på henne med ett lidelsefullt leende.

INGRID.

Sätt dig här! Jo, sätt dig, — jag vill tala med dig! Gunnar sätter sig. Se på mig! Gunnar stöder hufvudet mot handen, så att hans ansikte är skyldt mot fonden; ser på henne. Käre! Detta är — För händerna till hufvudet. Hvad var det jag ville säga dig?

Bram och Hiller komma från Brams rum. Den förre stannar, då han får se Ingrid och Gunnar och hans ansikte förvrides ett ögonblick. Hiller, som gått före honom mot trädgården, vänder sig och uppfattar i ett ögonblick scenen. Går ut i trädgården. Bram följer honom. Ingrid och Gunnar hafva icke märkt något, försjunkna i hvarandra.

INGRID.

Hur har det blifvit så här? Vi voro ju så goda vänner, jag litet äldre än du — mycket äldre.

GUNNAR.

Det var i sommar, den gången, minns du?

INGRID.

Nej. Jo kanske. Det får du berätta mig. Icke nu — en annan gång.

GUNNAR.

Ja, en annan gång.

INGRID.

Fast, det är kanske bäst att vi — att du inte råkar mig mera.

GUNNAR.

Då dödar jag mig.

INGRID.

Inte tala så!

GUNNAR.

Jag kan inte lefva utan att se dig.

INGRID.

Ack, du är så ung! Kom i morgon, klockan elfva, får jag tala med dig. Kan du det?

GUNNAR.

Ja.

INGRID.

Och i kväll — går du inte på klubben!

GUNNAR.

Om du befaller det.

INGRID.

Ja, jag befaller.

GUNNAR.

Men natten blir så lång.

INGRID.

Du skall sofva. Gå nu till de andra!

Bram kommer från trädgården, går, utan att se på dem, ut i salen. Gunnar reser sig hastigt upp.

INGRID rynkar ögonbrynen.

Nej, stanna!

GUNNAR.

Jag går nog på klubben ändå.

INGRID.

För att göra oss båda olyckliga.

GUNNAR.

Jag tror jag har tur i kväll.

INGRID.

Gör du det, får du aldrig se mig mera.

GUNNAR.

Åhå!

INGRID.

Jag ber dig, Gunnar.

GUNNAR.

Jag måste... Om jag inte kan betala i morgon så —

INGRID.

Måste du betala — i morgon?

GUNNAR.

Ja.

Bram kommer tillbaka från salen.

INGRID.

Är det något du önskar?

BRAM.

Nej. Jag har själf sagt till.

INGRID.

Om hvad?

BRAM.

Champagne!

INGRID.

Champagne — nu! Vi skola ju dricka te.

BRAM.

Herrarna föredra nog champagne. Eller hvad säger du, Gunnar?

GUNNAR.

Jag vet verkligen inte.

BRAM.

Å, se så! Hyckla nu inte! Jag har dessutom en särskild anledning... Hvad gör den satans flickan då! Till Ingrid. Vill du gå och skynda på henne.

Ingrid går ut i salen.

BRAM till Gunnar.

Det var vänligt af dig att komma i alla fall.

GUNNAR stelt.

Det var ju bara min skyldighet.

BRAM
fixerar oafbrutet hans skjortbröst.

Jag hörde nämligen af Ingrid att du haft svårigheter med att få byta vakten. Jag hoppas, det inte förorsakat dig några obehag.

GUNNAR.

Nej, ingenting att tala om.

BRAM.

Det gläder mig.

GUNNAR nervöst.

Är det något — fel?

BRAM ler.

Förlåt, jag tyckte bara du hade en fläck — där! Sätter fingret mot hans bröst. Gunnar ser ned på sig. Men det var kanske ett misstag. Går ifrån honom.

Ingrid har kommit tillbaka från salen. Med henne Maria, som bär en bricka med champagneglas och en fylld karaff. Hon går under det följande omkring och serverar gästerna, som draga sig in i rummet.

BRAM har fattat ett glas.

Mina vänner! Innan vi skiljas, ville jag säga några ord och dricka ännu ett glas med er — det sista. Min fru finner det inte riktigt lämpligt men — i mitt eget hus kan jag ju få ta mig en smula frihet. Vill ni vara goda och fatta edra glas.

Medan gästerna förse sig, närmar Hiller sig Bram.

HILLER sakta.

Gottfrid! Tänk dig för!

BRAM.

Hvad nu?

HILLER.

Jag ber dig, — tänk dig för!

RRAM skrattar; högt.

Min vän Hiller är orolig för att jag inte skall gå i land med talet. Det är sant, någon talare är jag inte, men i denna lilla krets hoppas jag ni öfverser med mig. De vackra ord, som han själf yttrade till mig vid middagen, besvarade jag inte som sig borde. Jag vill försöka göra det nu i stället.

Han sade — jag tror att orden föllo sig så — att jag var en man med lycka och af ära. Det är stora ord, nästan skrämmande ord, och jag vet inte om jag kan bära dem. Har jag kunnat det hittills, så är det därför att min lycka och min ära varit förbundna med — mitt hem.

Jag vet icke, om jag kan säga er hvad detta ord inneburit för mig. Jag minns, att jag gick en gång ute i stormen och regnet och stannade under

ett träd för att söka skydd. Det stod ensamt ute på slätten, blottställdt för ovädret, det var som om alla onda andar varit lössläppta omkring det. Då hörde jag ofvanför mig ett svagt kvitter, det glada kvittret i ett fågelbo. Boet självt kunde jag inte se, det var för väl gömdt mellan grenarna, men jag visste att det låg där, tryggt midt i stormen, väntande på solen, — en liten hemlig värld af stillhet och lycka.

Något sådant har äfven mitt hem varit för mig, — det fasta och vissa i all strid och oro. Då jag kommit från mitt arbete, har det alltid hälsat mig med ett leende, och ofta har jag tyckt, att det stigit som en sång från det. Här, inom dessa fyra väggar, har tiden stått still och åren som gått hafva icke åldrat mig. Mina gråa hår och mina skrynklor, dem har jag fått därute.

Har jag älskat det för högt, för självviskt? Kanhända, — men, därinne sofva mina barn, jag tycker att jag gjort rätt för mig.

Då ni denna dag velat hedra mig, är det mitt hem, som ni hedrat, och då förstår ni nog, hvarför jag ber er alla dricka med den, som — Bryter af — med min hustru, med Ingrid. Min hustrus skål!

Han tömmer sitt glas. Alla gå fram och skåla med Ingrid, som mottar hälsningarna med ett stelt leende på läpparna. Gunnar står afsides och gör ingen min af att följa de andra, men känner så Brams blick på sig, gör våld på sig, går och skålar ceremoniöst med henne. Stämningen har blifvit stel och tryckande, damerna hviska sins emellan och göra sig beredda att bryta upp.

EN HERRE

går fram och trycker Brams hand.

Tack, min hedersbror! Det var vackert sagdt, som taget ur mitt eget hjärta.

BRAM.

Skämtare!

HERRN.

Hvafalls?

BRAM.

Seså, vi förstå hvarandra. God natt. Var inte champagnen för söt?

HERRN.

Nej, alldeles lagom. God natt då, och tack för i dag!

Allmänt afskedstagande. Gästerna aflägsna sig. Till slut äro endast Bram, Ingrid och Hiller kvar.

HILLER.

Ja, då skall väl äfven jag —

BRAM.

Nej, vänta ett ögonblick. Jag vill tala med dig.

HILLER.

Men jag fruktar att din fru är trött.

BRAM.

Ingrid kan gå och lägga sig.

INGRID.

Jag skall ändå gå in till barnen. Om herr Hiller inte är kvar, när jag kommer tillbaka, säger jag god natt. Räcker honom handen.

HILLER.

God natt. Ni ser verkligen trött ut.

INGRID.

Jag har litet hufvudvärk. Går ut i salen.

BRAM.

Vill du röka?

HILLER.

Tack, en cigarrett möjligen.

BRAM
bjuder honom en cigarrett, ger honom eld.

Och nu kanske jag får be dig om en förklaring.

HILLER.

En förklaring — öfver hvad?

BRAM.

Öfver de ord, som du yttrade till mig nyss.

HILLER.

Det var ingenting. Jag tänkte bara —

BRAM.

Ja, det är just det jag önskar veta. Hvad tänkte du?

HILLER besvärad.

Jag tänkte bara, att det inte var riktigt lämpligt att du — att du — —

BRAM.

Att jag tackade mina gäster.

HILLER.

Jag kunde ju inte veta, hvad du ämnade säga.

BRAM.

Trodde du, att jag inte var nykter?

HILLER.

Se så, Gottfrid!

BRAM.

Eller hvad annars? Utbrytande. Hvad annars?

HILLER.

Gottfrid, drif inte detta längre!

BRAM.

Jo, jag drifver det längre. Jag vill ha dig ut ur ditt hål.

HILLER.

Som du vill då! Jag hade ju inte kunnat undgå att märka att du, alltsedan i morse, varit upprörd, ur jämvikt, haft något bekymmer att tänka på.

BRAM.

Du misstar dig.

HILLER.

Det är möjligt, men det var i alla fall mitt intryck. Och jag tyckte det var onödigt att dina öfriga gäster, om de inte redan märkt det, skulle bli uppmärksammade därpå.

BRAM.

Jag visste inte att de kommit i mitt hus för att spionera.

HILLER.

Du går för långt. Du glömmer att du talar till en vän.

BRAM.

Jag vet inte af några vänner.

HILLER.

Så! I alla händelser vill jag inte glömma det. Gottfrid! Går till honom.

BRAM.

Hvad vill du mig?

HILLER.

I minnet af vår gamla vänskap ber jag dig — förtro dig till mig!

BRAM ser på honom.

Jag har inga vänner. Jag är — ensam i världen.

Tystnad.

HILLER hopplöst.

Farväl då. Jag reser i morgon bittida.

BRAM.

Reser du? Ja ja — som du vill. Vi träffas i alla fall, jag följer dig till tåget.

HILLER.

Besvära dig inte!

BBAM.

Jo, naturligtvis gör jag det. Det gör mig ondt att du inte kan stanna längre.

HILLER.

God natt.

BRAM.

God natt. Jag hoppas du skall sofva godt.

Hiller går ut i tamburen.

BRAM ensam, andas ut.

Ändtligen! Ser sig omkring i rummet, ringer.

MARIA i salsdörren.

Herrn ringde?

BRAM.

Stäng fönstren! Maria går och stänger fönstren. Och säg sedan till Karlsson att han släcker lyktorna därute. Han sätter sig i förgrunden till vänster. Hvar är frun?

MARIA.

Jag tror hon är kvar hos barnen.

Har stängt, går mot salen.

BRAM.

Tag bort det här. Maria tar tebrickan. Och släck sedan!

MARIA.

Skall jag släcka här inne?

BRAM.

Ja, jag går in i mitt rum.

MARIA

går ut i salen, kommer tillbaka.

Skall jag släcka nu?

BRAM.

Ja.

MARIA.

Skall jag inte ta champagneglasen också?

BRAM.

Nej, nej, gå bara!

Maria släcker, går. Rummet är nu nästan mörkt. De kulörta lyktorna utanför släckas en efter en. Bram sitter orörlig, hviskar:

Ensam! Med en kvinna!

Salsdörren öppnas. Ingrid kommer in, ser icke Bram. Hon går midt in i rummet, stannar, lyssnar åt Brams rum. Går så till sitt skrifbord, tänder den elektriska skrifbordslampan, sätter sig. Hon andas tungt, som i vånda, stöder armbågarna på bordet och döljer ansiktet i sina händer.

BRAM.

Hvad gör du?

INGRID

skriker till, vänder sig, ser honom.

Gud! Så du skrämde mig!

BRAM med ett kort skratt.

Gjorde jag?

INGRID.

Jag trodde du redan gått in.

BRAM.

Nej, klockan är inte mycket. Skall du inte gå och lägga dig?

INGRID.

Jag skall skrifva ett bref först. Vänta inte på mig.

BRAM.

Jo, jag väntar.

Ingrid sysslar med papperen på bordet.

Tillställningen var ju lyckad.

INGRID.

Jag tyckte inte om, att du höll det där talet.

BRAM.

Hvarför det?

INGRID.

Därför att — man skall inte ge sina känslor till pris så där.

BRAM.

Till pris! För hvem?

INGRID.

För alla de andra.

BRAM.

Dem tänkte jag inte på. Det var dig jag talade till.

INGRID häftigt.

Så gaf du mig till pris!

BRAM.

Säger du? Det är underligt att du också känner det.

INGRID.

Ja, jag känner det!

BRAM.

Hvarför vill du då se främmande i vårt hem?

INGRID.

Hvad menar du?

BRAM.

Jag menar, att hvad gör man väl hvar gång man bjuder främmande, om icke ger sig själf till pris. Man öppnar dörren för alla de fientliga makterna, släpper in gatan i sin sängkammare.

INGRID nervöst.

Nu öfverdrifver du!

BRAM.

Nej, alla främmande äro fiender till hemmet. Kanske är hela lifvet fientligt mot denna lilla människoskapelse, som vill trotsa alla de onda makterna, vildheten, råheten, djuriskheten. Det är en ojämn kamp, ve den som inte ser upp! Djuren förstå det bättre, de äro klokare än vi. För dem är boet ett skydd för alla farorna där utanför, och den som vill gästa det en röfvare.

INGRID.

Jag trodde att ett hem skulle vara gästfritt.

BRAM skrattar.

Ja, fritt från gäster! Hvad är det?

INGRID

har tagit upp ett bref från bordet, sett på det och hastigt, liksom skrämd, åter lagt det ifrån sig. Nu tar hon upp det igen, håller det i handen.

Här ligger ett bref till mig.

BRAM.

Jaså.

INGRID.

Ett bref från dig! Bram tiger. Hvarför skrifver du till mig?

BRAM.

Se efter!

INGRID bryter brefvet.

En anvisning! Jag förstår inte.

BRAM.

Å jo — tänk!

INGRID.

Nej, jag förstår inte.

BRAM.

Det är en anvisning på den summa, som Gunnar spelat bort.

INGRID.

Hvad skall jag med den?

BRAM.

Ge honom den naturligtvis. Du önskade ju det.

INGRID.

Nej, inte så! Inte nu längre.

BRAM.

Nu längre? Hvad är det då som är förändradt?

INGRID.

Jag kan inte ge bort dina pengar.

BRAM.

Barnsligheter! Mina pengar äro äfven dina, det vet du ju.

INGRID.

Du ville det ju inte.

BRAM.

Jag hade orätt. Jag har tänkt bättre på saken se'n, och nu vill jag ge honom dem — genom dig.

INGRID beslutsamt.

Men nu vill jag inte.

BRAM.

Hvarför?

INGRID.

Därför att — jag vill inte förödmjuka honom.

BRAM.

Men i morse ville du att jag skulle förödmjuka honom. Ingrid svarar icke. Och vet du hvad det betyder, om han icke kan betala?

INGRID förtviflad.

Ja, jag vet det, men — jag kan inte.

BRAM reser sig.

Detta är besynnerligt! Jag trodde, jag skulle göra dig en glädje, och så — —

INGRID.

Jag tackar dig. Men jag ber dig, tala inte mer om detta!

BRAM.

Ge mig papperet då!

INGRID

tar anvisningen, går till honom, räcker honom den.

BRAM

ser på henne, utan att taga papperet.

Hvad är du för en?

INGRID med ett kväfdt skrik.

Gottfrid!

BRAM.

Jag har lefvat med dig i femton år, jag har inte haft en tanke hemlig för dig, jag har hållit dig i mina armar, och nu — vet jag inte, hvad du är för en!

INGRID.

Jag — förstår dig inte!

BRAM.

Seså! Det var i morse, — jag kom tillbaka för att skrifva det där papperet, — jag ville öfverraska dig — Skrattar — och jag satt där — medan ni — —

INGRID

står blek, orörlig.

BRAM går ifrån henne.

Jag hade aldrig — aldrig tänkt något sådant. Jag tyckte att jag remnade, föll samman till stoft, att jag blef till en mask som krälade i mörkret, ett ting af skam och elände! Hur jag kom ut, vet jag inte. Där var Hiller, som väntade på mig. Och jag måste gå med honom, tala med honom. Hvad jag hatade honom!

Jag kan ännu knappast tänka på det. Jag — jag förstår det inte! När han var liten, brukade han få rida på mitt knä, han var inte större än så, jag kunde utan svårighet — ha strypt honom.

Hvad skall nu ske? Så här kan det ju inte fortfara. Nyss lät jag dig tala med honom, därför att — de andra — men nu — äro vi ensamma. Hvad skall nu ske?

Tala då — tala! Jag står inte ut längre så här! Allt har blifvit så smutsigt omkring mig, och du — jag kan inte tänka på dig på det sättet! Du som jag trodde så fast på. Aldrig en tanke — aldrig en tanke på att du inte vore en ärbar kvinna.

Hvad skall nu ske? Hör du inte, att jag talar till dig — jag, din man? Vi äro ensamma nu — ingen mer än vi! Här hjälper inga undanflykter. Du har försvurit dig till mig — med kropp och själ, — det finns ingen annan än jag — och jag fordrar räkenskap af dig — fullt ut — fullt ut!

Se på mig! Hvarför tiger du? Hvart vill du hän? Nyss — när du talade med honom — tyckte jag — att du — var i hans armar. Hvad sade ni? Kanske — stämde ni möte! Helvete! Är det sant? Går in på henne. Är det sant?

INGRID

vaknar upp ur sin förstelning, ser på honom. Plötsligt sträcker hon händerna emot honom, hviskar.

Gottfrid! Rädda mig!

BRAM

står förundrad, spörjande, så lyser hans ansikte upp, han fattar hennes händer, drar henne till sig.

Ingrid! Hon lutar med en snyftning ansiktet mot hans händer. Han för henne till en stol, där hon sjunker samman, stilla gråtande. Då hennes gråt upphört, säger han: Tala då, säg mig allt!

INGRID.

Ack! Allt! Det är ju — så litet.

BRAM.

När — började det?

INGRID

talar med låg röst, utan att se på honom.

Jag vet knappt. Det var ju ingenting — ingenting att tänka på ens. Det var bara att jag — blef glad, när han kom. Han var så ung — och obekymrad, och hans skratt — hans skratt gjorde mig så godt. Hon glömmer honom, talar för sig själf. Det var som — att bada i en bäck. Det blef ljusare här inne, det var som om fönster och dörrar blåste upp. Småler. Det var alltid som han hade äfventyr med sig, när han kom.

BRAM.

Jag trodde, du var lycklig här.

INGRID.

Ja, men det var som jag nu först riktigt förstod det, som om jag nu först — själf rådde om min lycka. Allt blef så mycket lättare för mig — att vara som jag borde — mot dig och barnen. Det var intet orätt i det, jag tog ju ingenting ifrån er — å nej, tvärtom, jag blef så gifmild.

BRAM.

Det var då — allmosor du gaf oss?

INGRID.

Allmosor! Nej, — förr kanske — icke då. Jag gaf ju af min lycka. Och jag gaf åt er — icke åt honom. Han begärde intet. Intet begärde han. — Så började det.

RRAM.

När? Jag vill veta när.

INGRID.

Det var i somras. Fråga icke mera. Det är hans hemlighet — jag kan icke berätta den.

BRAM.

Det gäller icke honom nu — endast dig. När förstod du att han — älskade dig?

INGRID.

Den dag, då Hektor blef skjuten, förstod jag det.

BRAM.

Det var ju han som sköt honom?

INGRID.

Ja, jag bad honom därom.

BRAM.

Hvad hände då?

INGRID.

Han sköt honom, därute i trädgården — med sin revolver. Jag stod bredvid, hunden dog nästan ögonblickligen. Då — det var ju så tanklöst — men då sade jag: Nu har du dödat min bästa vän! Han låg på knä bredvid hunden, och när jag sagt det, såg han upp på mig, och då — förstod jag det.

Bram stiger upp, går bortåt. Ingrid fortsätter, lidelsefullare.

Jag förstod, att han var olycklig — för min skull. Och jag kunde ju icke göra något. Jag kände mig så hjälplös, jag visste mig ingen råd. Jag tyckte att det måste komma någon hjälp — utifrån. Ibland tyckte jag att det var du som måste hjälpa.

BRAM vänder sig om.

Jag?

INGRID.

Ja. Och därför, när du berättade mig det där, i morse, var det som en ingifvelse — det var som om självfva försynen ingrep. Jag tyckte att allt klarnade, att allt nu skulle bli bra igen, om bara du handlade som du skulle. Då skulle han ju ha dig att tacka för sin räddning, då skulle han kanske glömma mig. Jag förstod bara icke, att jag måste be dig. Och så — vägrade du.

BRAM.

Jag anade ju intet.

INGRID stiger upp, i uppror.

Nej, du anade intet. Du var nöjd och lycklig, du hade ditt hem, hvad visste du om annat? Hvad

visste du om att man kämpade och led för din skull? Det var ju för din skull jag ville det — det var ju honom jag uppoffrade för dig. Hårdt. Men när du nekade, då kände jag icke längre, att jag hade några förpliktelser mot dig, nej, inga. Bara mot honom.

BRAM går inpå henne.

Förpliktelser. Mot honom. Tänk på hvad du säger.

INGRID.

Jag säger hvad jag känner.

BRAM.

Hvad är du då för en kvinna?

INGRID.

Jag är — sådan.

BRAM.

Och han — vet du hvad han är för en?

INGRID.

Ja.

BRAM.

Vet du, att en spelare alltid har äfven andra laster, att han har en förstörelsens djäfvul inom sig, som icke lämnar honom någon ro, som drifver honom från fall till fall, ställer honom utom lag och rätt, utom heder och ära, utom samhället. Han är inte bättre än en vilde. En hvar borde ha rätt att skjuta ner honom — som en hund.

INGRID.

Du skrämmer mig inte. Kanske hör äfven jag dit.

BRAM

Hvad säger du?

INGRID.

Kanske står äfven jag — utom. Jag är inte så tam som du tror. Jag har så mycket, så mycket af vildhet inom mig.

BRAM ser på henne, bryter ut.

Så gå dit du hör! Jag har intet mer med dig att skaffa. Han går i uppror af och an i rummet. Hon står i trotsig tystnad. Då får han se anvisningen, som Ingrid låtit falla, stannar, tar upp den, tänker. När stämde ni möte? Ingrid svarar icke. Jag frågar dig: när stämde ni möte?

INGRID möter hans blick.

Han skulle komma hit i morgon. Jag ville säga honom, att han måste glömma mig.

BRAM.

Dumheter. Man glömmer inte så lätt — sina släktingar. Allt det där kommer mig inte vid. Jag vill inte ha något med det att skaffa. Men jag vill att allt skall bli klart. Redan i morgon.

INGRID.

Hvad menar du?

BRAM lägger anvisningen på bordet.

Se här! Jag vill att skulden skall betalas. Pengarna får han på banken. Jag skall skriftligen underrätta dem, så att det inte blir något missförstånd.

INGRID skakar på hufvudet.

Han tar dem inte.

BRAM.

Det blir din sak att öfvertala honom.

INGRID.

Det gör jag inte. Hvad är det du vill?

BRAM.

Du har ju själf sagt det. Räddningen. Det är räddningen jag bjuder er — om det ännu finns något att rädda. Jag vill veta, hvad du är för en. *Ingrid tiger.* Förstå mig rätt, Ingrid. Jag fordrar det!

INGRID.

Det kan du inte fordra.

BRAM.

Du förvånar mig. Kan jag inte? Jag vill inte följa dig på dina — fantasier. Än en gång, allt det där kommer mig inte vid. En hvar har sin heder. Jag håller på min — och min familjs. Jag fordrar att han gör rätt för sig. Jag vill inte ha någon skandal.

INGRID.

Han tar dem inte.

BRAM.

Det få vi se. Vill du kanske att jag skall öfvertala honom?

INGRID.

Nej, nej. Hvad är det du vill? Hvarför plågar du mig så?

BRAM.

Plågar jag dig? Det menar du väl inte. Jag ger dig ju alla fördelarna, jag ger dig ju fria händer. Hvad kan du mer begära. *Går tätt inpå henne.* Du

frågar mig hvad jag vill. Jag vill att skammen skall tas ifrån mig, jag har icke förtjänt den. Jag vill att om ni sviker mig, skall ni stå där brännmärkta, föraktliga. Jag lägger inga band på dig. Är du sådan, så gå dit du hör. Men pengarna skall du ta med dig. Det är min insats och den kräfver jag. Du ger honom dina kyssar — jag ger honom mina pengar. Men skammen — skammen skall vara er!

INGRID i förtviflan.

Gottfrid — jag kan det inte. Du får inte — pröfva mig så.

BRAM.

Betänk dig! Betänk att detta kan aldrig, aldrig botas, att hvad du nu gör förstör vårt lif i grunden, och att det nu blir ett helvete.

INGRID.

Jag kan det inte. Döljer ansiktet i sina händer. Jag vågar det inte.

BRAM

ser på henne, hela hans kropp råkar i skälfning.

Ingrid!

INGRID.

Förstår du då icke? Det är starkare än jag. Jag kan inte — försvara mig mot honom.

BRAM

sjunker ned på en stol, stirrar slött framför sig.

Du — älskar honom!

Lång tystnad. Ingrid ser upp, stryker sig öfver pannan. Hennes ansikte är slocknadt, uttryckslöst. Hon tar anvisningen, går till skrifbordet, sätter sig, tar ett papper och skrifver några rader. Allt detta mekaniskt, utan att tänka. Hon lägger in anvisningen och brefvet i ett kuvert, stiger upp och går till Bram.

INGRID.

Jag har skrifvit till honom. Vill du laga att han får brefvet?

BRAM nickar, ser på brefvet.

Försegla det.

INGRID.

Du kan läsa det.

BRAM.

Nej, försegla det.

INGRID

går tillbaka till bordet, förseglar brefvet.

BRAM.

Lägg det där. Jag skall ta det — sedan.

INGRID ser sig omkring.

Det är visst sent.

BRAM.

Ja. Gå och lägg dig.

INGRID.

God natt. Går mot sängkammaren.

BRAM.

God natt. Jag — ligger i mitt rum i natt.

INGRID stannar, hviskar.

Tack. Försvinner ljudlöst in i sängkammaren.

BRAM

stiger upp, går till bordet, tar brefvet, ser på det. Släcker den elektriska lampan, går i mörkret mot sitt rum.

Tredje akten.

Samma rum. Afton dagen därpå. På bordet till vänster är lampan tänd. Ingrid sitter med ett handarbete, barnen vid sina böcker.

Ingrid lägger ifrån sig arbetet, stiger upp, går till fönstret.

KARL ser upp från boken.

Mamma! Då Ingrid icke svarar, ropar han högre. Mamma!

INGRID.

Ja, hvad vill du?

KARL.

Är det stjärnklart?

INGRID.

Nej.

KARL.

Men det var det för en stund se'n.

INGRID.

Var det? Ja, vänta, några stjärnor ser man. Å ja, nu ser jag många.

KARL.

Då blir det nog vackert i morgon.

INGRID.

Hvem vet — kanske blir det storm och regn.

KARL.

Det måste bli vackert, vi ska ju ha vår utmarsch.

SIGNE.

Det är så dumt, när det regnar.

KARL.

Det hörs att du inte är landtbrukare.

SIGNE.

Nej, gudskelof.

INGRID.

Det blir nog vackert.

KARL.

Det tror pappa också.

INGRID kallt.

Jaså.

Tystnad.

KARL.

Mamma!

INGRID otåligt.

Ja.

KARL.

Hvad ville du bli när du var liten?

INGRID.

Jag minns inte. Eller kanske — jag ville bli en man.

KARL skrattar.

Det vill visst alla flickor.

SIGNE.

Inte jag.

INGRID.

Helst ville jag bli en viking.

KARL.

En viking. Hvarför det?

INGRID.

Jag tyckte det var så härligt. Om kvällarna, när det gick stora, svarta moln öfver stjärnorna — som nu, drömde jag att det var drakar.

KARL.

Hur gammal var du då?

INGRID.

Ack, det är länge, länge sedan!

SIGNE.

Kom nu, mamma!

INGRID.

Ja, läs ni! **Hon står kvar vid fönstret. Efter en stund sjunger hon med svag stämma:**

Att vakta på gettren blef dagen mig lång,
jag bytte om håg och sinn!

SIGNE

stiger upp, går till modern, ställer sig tyst bredvid henne.

INGRID.

Hvad vill du?

SIGNE.

Kom nu, mamma!

Ingrid kysser henne häftigt. De gå tillbaka till bordet och sätta sig

KARL.

Hvad pappa dröjer.

INGRID.

Han kommer nog snart.

KARL.

Han skulle ge mig patroner för i morgon.

SIGNE.

Ska ni skjuta till måls?

KARL.

Ja, och i år skall jag nog ta ett pris. Det fattades bara två poäng förra året, och farbror Gunnar sa', att det var bössans fel.

INGRID.

Var han med?

KARL.

Ja, han var ju vår löjtnant.

INGRID.

Säg mig, tyckte ni om honom?

KARL.

Ja då — fast...

INGRID.

Fast?

KARL.

Fast han var kanske inte så noga, som han skulle vara.

INGRID ler.

Noga. Å nej, det kan jag tänka.

KARL.

Vi fick göra nästan hvad vi ville. Och ibland om morgnarna var han så sömnig.

INGRID.

Stackare! Och så skulle han kommendera er.

SIGNE.

Jag mötte farbror Gunnar i dag.

INGRID.

Mötte du honom? — När?

SIGNE.

När jag kom från skolan.

INGRID andlöst.

Nå?

KARL.

Nu kom pappa!

Bram kommer från tamburen. Han stannar och ser på dem. Så går han mot sitt rum.

KARL.

Pappa!

BKAM stannar.

Ja.

KARL.

Får jag patronerna nu?

BRAM.

Patronerna?

KARL.

Till prisskjutningen i morgon.

BRAM.

Det var sant. Kom då!

Han går med Karl in i sitt rum.

INGRID

går till Signe, öfverhöljer henne med kyssar, sätter sig åter.

Nå?

SIGNE.

Hvad menar mamma?

INGRID syr.

Hvad sa' — farbror Gunnar?

SIGNE.

Ingenting. Han såg mig inte. Han gick så fort.

INGRID.

Jaså.

SIGNE

stiger upp, går till modern, sätter sig på golfvet vid hennes fötter, kryper intill henne.

Får jag sitta här?

INGRID likgiltigt.

Ja visst.

SIGNE.

Mamma.

INGRID.

Ja.

SIGNE.

Tror du inte att vikingarna voro röfvare?

INGRID.

Röfvare voro de — och de tålte kallt stål' Så här, ser du! Hon viker upp den ena ärmen, sticker nålen djupt in i köttet.

SIGNE håller händerna för ögonen.

O nej, mamma!

INGRID.

Tyst då! Blef du rädd, din toka! Det gjorde inte ondt. Suger upp blodet.

Bram och Karl komma tillbaka. Den senare har patroner i fickorna och händerna.

INGRID.

Gå nu och ät kvällsvard. Och se'n får ni gå och lägga er. Karl skall vara tidigt uppe. Har du sagt till Maria att väcka dig?

KARL.

Ja, men jag vaknar nog själf.

De säga godnatt. Då Karl skall gå, stannar han i dörren.

KARL.

Pappa — jag har inga pengar.

BRAM.

Du fick ju i måndags. Har du redan förstört dem.

KARL dröjande.

Ja.

BRAM.

Det var hastigt. Du vet att jag tycker inte om det. Jag vill att du skall reda dig med dina veckopengar.

KARL.

Ja — men...

BRAM.

Hvad har du förstört dem på?

KARL ser på Ingrid.

Det — minns jag inte.

BRAM.

Hvad är det för svar?

INGRID.

Gottfrid!

BRAM.

Ja, hvad är det?

INGRID.

Tänk då litet!

BRAM.

Hvad skall jag tänka?

Ingrid svarar icke, går till sitt skrifbord, öppnar en låda.

BRAM till Karl.

Hur mycket behöfver du?

KARL.

Det är för utmarschen i morgon. Jag kommer inte hem till frukosten.

BRAM.

Får du inte matsäck med dig?

KARL.

Jo — men...

BRAM tar pengar ur fickan.

Se här! Du får reda dig med det.

KARL.

Ja — tack. Tar pengarna, tänker gå.

INGRID.

Karl! Vänta! Går till honom, ger honom en sedel. Här har du af mig. Du skall bjuda dina kamrater — alla. Vill du inte det?

KARL.

Jo — men... Ser på fadern, som vänder sig bort.

INGRID.

Tag dem du! Det är mina pengar.

KARL med gråt i rösten.

Tack, mamma! Går hastigt.

Då de äro ensamma, går Bram fram till Ingrid, blek af vrede.

BRAM.

Vill du nu fördärfva barnen!

INGRID.

Jag vill skydda dem för din orättvisa.

BRAM.

Här finns ingen orättvisa. Hvad har han gjort af sina pengar?

INGRID.

Han har köpt blommor åt dig.

BRAM slagen.

Blommorna! Dem hade jag glömt.

INGRID.

Ja, dem hade du glömt.

BRAM.

Hvarför sa' han det då inte?

INGRID.

Därtill är han för stolt.

BRAM.

Så — är han också stolt? Och du, hvarför sa' du det inte? Ingrid tiger. Du ville väl inte förödmjuka honom. Men mig hade du intet emot att förödmjuka.

INGRID.

Du kan väl svara för dig själf.

BRAM.

Ja, ja! Och för dem också — barnen. Jag vill inte veta af de där uppskrufvade känslorna här i hemmet, här behöfs ingen stolthet, bara en smula ärlighet. Nå, det skall bli annorlunda.

INGRID.

Hvad menar du?

BRAM.

Jag menar, att jag får se till att skydda barnen för ditt inflytande.

INGRID.

Du kan ju försöka.

BRAM.

Gör dig inte för säker. Jag skyr inga medel. Jag behöfver ju bara låta dem veta, hvad du — är för en.

INGRID.

Gottfrid!

BRAM.

Bättre det, än att de långsamt skola förgiftas.

INGRID.

Nej, detta tål jag inte!

BRAM.

Hvad! Talar du om att tåla! Men jag då — hvad får jag tåla. Å — fördömda! Går emot henne, skriker: Fördömda!

INGRID visar på salen, hviskar.

Barnen!

BRAM

slår sig för munnen. Sätter sig, stirrar maktlöst framför sig.

INGRID

går tillbaka till sin förra plats, tar sitt arbete; hennes händer darra.

BRAM.

Därhän har det kommit! Vi äro rädda för barnen!

INGRID lyssnar.

Nu gå de!

BRAM.

Därhän! Därhän!

INGRID låter arbetet sjunka.

Gottfrid! Låt mig resa!

BRAM.

Resa!

INGRID.

Ja, låt mig resa bort för en tid.

BRAM.

Hvart?

INGRID.

Jag kan fara till mina släktingar i England. Det har ju länge varit tal om. Och så behöfver du inte vara rädd för — barnen.

BRAM.

Menar du — för alltid?

INGRID.

Nej. Jag kommer nog tillbaka. Det går kanske öfver, det här. Men nu måste jag bort.

BRAM.

För hans skull?

INGRID ser på honom.

Ja. Jag kan inte stanna här, där han är.

BRAM.

Så! Så!

INGRID.

Jag kan inte träffa honom, efter detta.

BRAM.

Är det pengarna, som genera dig?

INGRID.

Pengarna. Ack, dem tar han ju inte. Men skymfen står kvar i alla fall.

BRAM.

Hvilken skymf?

INGRID.

Skymfen — att bjuda honom dem. Å, att du fick mig till det.

BRAM.

Och om han nu toge pengarna, hvad kallar du det?

INGRID.

Det gör han inte. Jag vet ju att han inte gör det.

BRAM.

Och om han inte gör det, vet du hvad man kallar en sådan som inte betalar sina spelskulder?

INGRID förtviflad.

Jag vet bara att allt hvad jag gör, leder till fördärf. Därför — låt mig resa. Jag vill inte, jag kan inte stanna här.

BRAM.

Du måste. Vi få försöka komma igenom detta — tillsammans.

INGRID.

Så, som nu —

BRAM.

Det är inte jag som valt. Tror du det är lätt för mig? Jag går ju här som i fiendeland — i mitt eget hem. Jag tycker att här är fullt af faror och försåt. När jag kommer ut på gatan, andas jag lättare. Men så — jagar det mig hem igen. Jag är som en brottsling, dömd att lefva med mitt eget brott. Och jag har ju intet förbrutit. Säg — hvad har jag förbrutit?

INGRID.

Intet.

BRAM.

Och dock känner jag mig som din medbrottsling. Förstår du det? Så helt har jag anammat dig, att äfven ditt brott är mitt. Förstår du det?

INGRID.

Slå mig hellre.

BRAM.

Jag ville nog. Men det hjälper mig icke. Din själ ville jag slå, men den, hvar är den nu? Jag känner dig inte mera, jag vet icke hvem du är. Nej, du får inte resa, jag vet inte hvad du tar dig för.

INGRID.

Men då — är det ju hopplöst.

BRAM.

Ja, hopplöst. Om inte — Ser på henne.

INGRID.

Hvad?

BRAM.

Om inte — du —

Knäpper händerna öfver ögonen, lutar sig bakåt i stolen.

INGRID

spritter till, lyssnar, reser sig oroligt upp, går bort till sitt skrifbord, där hon stannar, obeslutsam.

BRAM

följer henne med blickar, i hvilka en frambrytande lidelse lyser, mumlar.

Går du?

INGRID.

Jag tyckte det ringde.

BRAM.

Jag hörde intet. Sätter sig upp i stolen. Ingrid, säg mig — — —

INGRID.

Hvad?

BRAM.

Det är en sak, jag grubblat på dessa dagar. Hvarför kom du tillbaka till mig, den gången, under vår förlofning — då han, den andre —

INGRID trött.

Hvad gagnar det, att tala om det?

BRAM.

Jo, jag måste veta det. Jag grubblar därpå, oafbrutet.

INGRID stirrar framför sig.

Det är så långt borta. Jag minns det icke längre.

BRAM.

Jag undrar, om jag då vann dig eller — förlorade dig.

INGRID.

Hvad menar du?

BRAM.

Det var kanske en farlig gåfva jag gaf dig, då jag gaf dig — din fria vilja. Och kanske — säg — kanske föraktade du mig till och med därför?

INGRID plågad.

Hvarför tala om det?

BRAM bryter ut.

En narr var jag, som trodde att en kvinna kunde vinnas så!

MARIA kommer från tamburen.

Det var posten. Lämnar Bram några bref. Nu ha barnen lagt sig.

INGRID.

Jag kommer.

Maria går ut i salen. Ingrid står i spänd väntan, medan Bram ögnar på brefven.

BRAM.

Här är ett bref till dig.

INGRID

tar brefvet; då hon ser på det, blir hennes ansikte likgiltigt; hon öppnar det och läser.

Herr Hiller skrifver och tackar. Han hälsar till dig.

Räcker honom brefvet. Han läser det icke, sysselsatt med att bryta ett annat bref. Hon lägger det ifrån sig, tänker gå.

BRAM

stiger upp, räcker henne det bref han läst.

Läs!

INGRID tar brefvet, ser på det.

Jag förstår inte.

BRAM.

Det är från banken. Jag bad dem underrätta mig, om min check inlöstes. Du ser — han har tagit pengarna!

INGRID

släpper brefvet, ser på honom med en förvirrad blick, böjer hufvudet, går.

BRAM

ensam, tar upp brefvet, läser det än en gång, hviskar:

Räddad! Han andas ut, ser sig omkring i rummet, som igenkännande. Tänder det elektriska takljuset, så att rummet blir ljusare. Då han går tillbaka till bordet, får han en tanke, går in i sitt rum, kommer tillbaka med blommor i ett glas, som

han ställer på bordet. Han sätter sig, väntande, hans ansikte har ljusnat. Plötsligt ringer det i telefonen, som står på Ingrids bord. Han rycker till, skrämd, sätter sig upp, obeslutsam. Det ringer en gång till. Han reser sig, går till telefonen, tar luren och talar. Hallå! Lyssnar. Hvem är det? Lyssnar. Hvarför svarar ni inte? Utbryter. Hvarför svarar ni inte? Lyssnar. Nej, det är tyst! Lägger ifrån sig luren. Var det felringning? Eller — var där någon? Hans ansikte har åter förmörkats. Han går i oro. Plötsligt stannar han och lyssnar åt tamburen, hvarifrån man hör röster. Efter några ögonblick går han hastigt dit ut. Man hör hans röst: Hvem är det? Därefter ett otydligt mummel. Han kommer tillbaka, åtföljd af fru Krans. Kom in då! Men det är något sent.

FRU KRANS.

Ja, goa grosshandlarn. Jag vet nog det, men jag vågade inte dröja.

BRAM.

Hvad är på färde då?

FRU KRANS.

Jag ska strax säga, jag måste bara andas litet. Se hjärtat, — det är astma, säger doktorn.

BRAM.

Sätt er då! Var det ni som telefonerade, nu nyss?

FRU KRANS.

Nej, telefonerat har jag inte. Men jag sökte grosshandlarn på kontoret i dag — som öfverenskommet var.

BRAM.

På kontoret? Jaså — jag glömde. Jag har haft annat att tänka på.

FRU KRANS.

Nå ja, detsamma kunde det vara. Det är inte för den skull jag kommer nu.

BRAM.

Hvad är det då? Säg fort!

FRU KRANS.

Det ä' om löjtnanten.

BRAM uppmärksam.

Hvilken löjtnant?

FRU KRANS.

Löjtnant Elbe, vet jag. Systerson hans.

BRAM.

Hvad vet ni om honom?

FRU KRANS.

Å jo, nog vet jag ett och annat. Och nu är jag rädd, att han går och ställer till någon olycka för sig. Det vill säga, det är egentligen dotter min, som —

BRAM.

Har Kerstin en dotter?

FRU KRANS.

Ja, har jag så — — det var ju därför jag kom i går, fast jag aldrig fick tala ut.

BRAM.

Därför? Slagen af en plötslig tanke. Kerstin menar väl inte —

FRU KRANS.

Hvad?

BRAM.

Att — jag —

FRU KRANS ler.

Nej — bevare oss — så galet är det inte. Nej, det var nog Krans, den slarfvern, som —

BRAM.

Gud ske lof! Alltså, Kerstins dotter, hvad har hon med honom, min systerson, att göra?

FRU KRANS.

Ja, hvad bruka unga människor ha med hvarandra att göra?

BRAM.

Vänta nu, vänta! Ni menar —? Han har — förfört henne?

FRU KRANS generad.

Kors ja, om man nu ska bruka så stora ord.

BRAM.

Det också, det också! Den skurken!

FRU KRANS.

Bevare oss, någon skurk ä' han väl inte. Det vill jag inte ha sagt. I början var han nog så schangtil, det ska ingen säga annat, och kär var han förstås, och gjorde hvad han kunde. En fattig löjtnant, må man veta. Så, när nu så galet var, kunde vi inte klaga på honom. Men nu på hösten har han varit alldeles förbytt, och flickan, stackare, har varit öfver sig gifven, helst som det var — på det viset. Och till slut visste jag mig ingen annan råd än att gå och tala med grosshandlarn, som ju ä' liksom hans förmyndare. En mor får ju ändå lof att tänka för sina barn.

BRAM.

Ja visst.

FRU KRANS.

Men så var det, som han kom i kväll.

BRAM.

Kom han — till er?

FRU KRANS.

Ja. Och då var han så besynnerlig, så han skrämde både mig och flickan.

BRAM.

Besynnerlig? På hvad sätt?

FRU KRANS.

Det var mest i ögona, och blek som ett lärft var han, ock talte en massa med saker, som ingen kunde bli klok på, hvad han mente. Bland annat sa' han, att han skulle resa bort — för länge — kanske för alltid. Är det någon sanning i det?

BRAM undvikande.

Jag vet inte.

FRU KRANS.

Ne-nej, jag tänkte nog det. Och han, som annars aldrig hade någon ro i sig, utan kom och gick som ett yrväder, han satt där nu så stilla, och det var som han varit glad för hvar stund som gick. Och inte ett ondt ord sa' han åt flickan på hela tiden.

BRAM.

Såå, hon var då van vid onda ord?

FRU KRANS.

Ja — kan tänka, så kär som hon var i honom — och är ännu. För en farlig karl ä' han för kvinnfolken, så ung han ä', det ä' då visst och sant.

BRAM.

Det intresserar mig inte. Hvarför kommer ni till mig med detta, hvad angår det mig?

FRU KRANS.

Kors — jag tänkte ändå —

BRAM.

Hvad är det ni fruktar? Att han skall — ta lifvet af sig?

FRU KRANS.

Gud bevare —

BRAM.

Verkligen? Skrattar. Å nej, det ä' inte så — —

FRU KRANS.

Ja ja, hvem vet hvad unga människor ta' sig till, när —

BRAM.

När hvad?

FRU KRANS.

Hvad vet jag! Så vild och lättsinnig, som han ä', och så bångstyrig, när det går honom något emot. Han måste ju ha sin vilja, vet jag. Men man behöfver ju inte tänka det värsta, precis. Man kan ju tänka sig, att han ville försvinna — på något annat sätt.

BRAM.

Rymma — menar ni?

FRU KRANS.

Ja, det var inte jag som sa' det.

BRAM.

Hvarför skulle han rymma? Något skäl skulle han väl ha.

FRU KRANS.

Ja, det förstår sig.

BRAM.

Vet ni då något skäl? Fru Krans tiger. Säg ut — hvad vet ni?

FRU KRANS.

Jag vet ingenting, men jag misstänker.

BRAM häftigt.

Hvad är det ni misstänker? Säg ut!

FRU KRANS.

Ja ja, ge då en smula tid! Jo, jag misstänker, att det kan vara något med — pengar.

BRAM.

Med pengar! Jaså!

FRU KRANS.

Inte för att jag vet något, men — han har ju aldrig haft för godt om dem, och därför så — när han nu i kväll kom och, ja, rent ut sagdt, jag vet inte hur det var med pengarna, som han gaf oss.

BRAM.

Har han gifvit er pengar?

FRU KRANS.

Ja, och det var då bara hans skyldighet, förstås, men —

BRAM.

Därför behöfver ni inte oroa er. Det är i sin ordning.

FRU KRANS.

Vet grosshandlarn det?

BRAM.

Ja, jag ansvarar för det.

FRU KRANS.

Nå, gud vare lof... Se, fattig ä' jag, men något orättfånget vill jag inte ha att göra med, det ska ingen säga om mig. Men om grosshandlarn ansvarar för det så — ja, så får jag säga att det var hederligt bjudet. Och då får jag tacka så mycket.

BRAM.

Tackar du också för att han bragt din dotter i olycka?

FRU KRANS.

Gjordt ä' gjordt, men vill han bara göra rätt för sig så —

BRAM.

Han skall göra rätt för sig. Säg mig, din dotter har — intet annat att förebrå sig — än detta.

FRU KRANS reser sig.

Min dotter är en anständig flicka, herr grosshandlarn.

BRAM.

Det är bara det jag ville veta. Gå nu!

FRU KRANS.

Ja, ja! Nu har jag varnat honom, och händer det något så —

BRAM.

Hvad skulle hända? Tomma skrämskott! Ni känner honom inte.

FRU KRANS.

Det kan så vara det. Men människor ä' mång-

faldiga. Och vi få nog se ett och annat som familjen inte har någon aning om.

BRAM.

Hvilka vi?

FRU KRANS rått.

Vi, löst folk, vet jag, sådana som dotter min och jag. Det är hos oss man slår sig lös, och går det galet, är det hos oss man skjuter sig. Funnes inte vi, såge det kanske inte alltid så anständigt ut i familjerna.

BRAM ser på henne.

Hvad har du fört för ett lif, Kerstin?

FRU KRANS.

Angår det honom? Man lefver som man kan, tänker jag. Går mot dörren, stannar. Då får jag säga adjö, då!

BRAM.

Adjö.

FRU KRANS.

Och pengarna? Dem få vi sålunda —

BRAM.

Ja visst, dem få ni behålla. Ni ska få mera, om ni vill.

FRU KRANS häftigt.

Nå nä, han behöfver inte spotta på oss för det! Hvad vet han om hur vi ha det, han som sitter här — i sitt fina bo.

BRAM.

Du misstar dig, Kerstin. Jag tänkte inte det.

FRU KRANS osäker, ser på honom.

Hvad tänkte han då?

BRAM.

Jag tänkte på att du aldrig begärt något af mig. Hvarför begärde du aldrig något?

FRU KRANS.

Det var nu en gång på det viset.

BRAM.

Ja, det var på det viset. Och när du gick, glömde jag dig; det var som du inte mer fanns till för mig. Jag var — fri från dig.

FRU KRANS.

Ja, ja!

BRAM.

Var det kanske — lyckan?

FRU KRANS.

Det var väl ungdomen, tänker jag. Ser på honom, tar ett steg tillbaka. Har han det inte bra?

BRAM skakar på hufvudet.

Nej, Kerstin, jag har det inte bra.

FRU KRANS närmare.

Hur ä' det fatt då?

BRAM.

Ingenting. Gå nu. Otåligt. Gå, hör du.

FRU KRANS.

Ja, jag går. Går, stannar i dörren, säger sakta: Han, lille Gottfrid! Går ut.

BRAM

ensam, går till salen, öppnar dörren, ropar.

Ingrid, är du här?

INGRIDS RÖST.

Ja.

BRAM.

Sitter du i mörkret! Kom in!

INGRID från salen.

Jag hörde att det var någon hos dig.

BRAM.

Ja. Hörde du hvad vi talade om?

INGRID.

Nej.

BRAM.

Det var om — Gunnar.

INGRID häftigt.

Jag ber dig, tala inte om honom — — —

BRAM lyser upp.

Nej, du har rätt. Nu är han borta ur sagan. Han har gjort sitt val, stackare. Han tog pengarna. Jag visste det. Nu är det oss det gäller.

INGRID.

Ja ja — men jag är så trött. Trött intill — Låt mig gå — det är sent. Går mot sängkammaren.

BRAM

ser sig omkring, sökande, för att hålla henne kvar.

Du har glömt — ditt arbete. Skall du inte ta det?

INGRID stannar.

Jo, kanske.

Hon går tillbaka till bordet och lägger samman sitt arbete. Bram tar ljudlöst ett par steg efter henne.

BRAM hviskande.

Ingrid!

INGRID.

Ja.

BRAM än närmare.

Gå inte, Ingrid.

INGRID ser på honom, förstår icke.

Hvad menar du?

BRAM tätt intill henne.

Gå inte! Jag — jag älskar dig!

INGRID

vänder sig snabbt som till försvar emot honom.

BRAM

griper hennes handleder, håller henne fast, talar med ansiktet tätt intill hennes.

Jag älskar dig. Låt oss glömma allt! Det var en fantasi, jag förstår det, hvad kan han vara för dig — efter detta, medan jag — jag kunde gifva allt för dig. Förstår du — allt, min stolthet, min heder — allt!

INGRID.

Släpp mig!

BRAM.

Nej, jag släpper dig inte. Min är du! Icke min hustru längre, men — min ändå! Du blir inte fri! Du är vacker så där! Så vill jag se dig — kufvad — kufvad!

INGRID.

Släpp mig! Det är uselt af dig.

BRAM.

Ja, så usel har du gjort mig! Då jag ser dig, skriker det inom mig som vilda djur, då du går, svindlar jag. Ditt ansikte kan du förställa, men din gång förråder dig. Jag har inte sett det förr, men

nu ser jag det; nu ser jag dig sådan du är, okänd, lockande, full af hemligheter och faror, af ljus och af smuts, af drömmar och begärelser, allt för den som vunnit dig, annars intet! Och jag — vill vinna dig!

INGRID.

Aldrig vinner du mig så.

BRAM släpper henne.

Icke så? Hur då? Kanske som — den förra gången?

INGRID.

Icke mera om det, Gottfrid.

BRAM.

Jo, nu talar jag ut. Nu skall allt sägas. Äfven den gången anade jag hvem du var, djupast, hemligast, och då — gaf jag dig fri. Hvarför kom du tillbaka till mig? Hvarför lät du mig icke gå min väg, ensam, utan dig, så som jag ville det?

INGRID.

Jag ville icke svika dig.

BRAM.

Har du då icke svikit mig — alla dessa år. Hvad var hela min lycka om icke svek och bedrägeri?

INGRID.

Har du rätt att säga det? Har jag icke gifvit dig allt hvad jag kunnat, hela mitt lif — och nu, min lycka? Har du rätt att klaga?

BRAM.

Ja, jag klagar. Hvad är det som du gifvit mig? Vänskap, tillgifvenhet, förtroende — nåja — äfven

annat. Men ett gaf du mig inte, din vilda, ljufva hemlighet, kvinnan hos dig — ängeln, djäfvulen. Den gömde du väl, gömde den som en skatt, för det ovissa, kommande. Och jag byggde vårt hem så fast, så tryggt för att den bättre skulle bevaras — en skattgömmare har jag varit, en usel låntagare, en förpaktare af andras gods. Du sof i mina armar, och då du vaknade —

INGRID.

Tig då — tig! Förstör icke allt!

BRAM.

Hvad förstör jag? Den ljumma lyckan, som jag lefvat på i femton år, den usla gemensamhet, som jag kallade kärlek, hvad — min plats vid bordet, sängplatsen vid din sida, allt det, som för dig var intet mot en förälskad pojkes blickar. Vårt hem kanske! Hvar är det då? Jag ser det icke, jag ser bara väggar, möbler, döda främmande ting. Gud förlåte mig, att min själ klibbat fast vid dem! Det var för dig jag skapade denna värld — ser du icke, att jag skapat den till din afbild? Mattan var jorden, som ständigt skulle vara mjuk för dina fötter, väggarna voro skogen, där aldrig stormen gick fram, och taket var din himmel, så nära dig, att du kunde räcka den på tå. Lögn och bedrägeri var det alltsamman, på sopbacken med det! Man kan ju icke lefva här, här är ju ohyggligt, det är en dåre, som huserat här!

INGRID.

Gottfrid!

BRAM.

Jag är klok nu. Ja, jag vill förstöra det — allt

som varit. Du skall få resa, Ingrid — vi skall resa tillsamman. Vi två, ensamma. Icke som min hustru, som min älskarinna. Världen är stor — jag ger dig den, för ett år köper jag den åt dig! Allt hvad som lyster dig skall du få, Alpernas snö, Venedigs måne, Paris' nästen, Pharaos pyramider, hvad du önskar, jag skall icke spara. Jag skall föra dig på förbjudna vägar, ensamma skola vi resa, ensamma, okända, och höra främmande röster omkring oss, höra vinden susa i okända träd och nya haf brusa mot stränderna. Ensamma, hemlösa, som älskande äro det. Blott ett år, Ingrid — blott ett år af ditt lif. Jag begär icke mera. Sedan —

INGRID.

Sedan?

BRAM.

Sedan — kanske — kommer åldern och lidelserna slockna, och det blir lugn inom oss. Sedan — kanske — kunna vi komma hem.

INGRID.

Där är jag redan. För mig har det slocknat — alltsamman. Tyst!

BRAM.

Hvad är det?

INGRID.

Jag hörde något — därute. Var det Hektor, som gnällde?

BRAM.

Drömmer du? Hektor finns ju inte mera.

INGRID.

Ack — det är sant. Jag glömde.

BRAM.

Hvar är du? Vakna upp. Det är jag som talar till dig. Du hör mig inte.

INGRID.

Nej, jag hör dig inte längre. Hvad du än kan säga mig, jag hör dig inte. Det är slut. Förstår du icke — det är slut.

BRAM.

Men honom hör du kanske. Hans ord, samma ord som han hviskat till den första, bästa — slinka från gatan.

INGRID.

Det är icke sant.

BRAM.

Jo, det är sant.

INGRID.

Är sanningen så ful? Ungdom, lycka, kärlek — fult alltsamman. Ser på honom. Stackare, hvad har du då att bjuda mig?

BRAM.

Intet annat än verkligheten — den råa verkligheten, som du tillhör.

INGRID.

Som jag tillhör? Omfattar barmen, andas djupt. Ja, men min verklighet — icke din.

BRAM.

Hvar har du den då, din verklighet — du, med sinnen på jorden och drömmar i skyn? Hvar är den, säg?

INGRID stilla.

Hos barnen är den.